

Vizualno u etnologiji i kulturnoj antropologiji

GODIŠNJI SKUP HRVATSKOG ETNOLOŠKOG DRUŠTVA
ZAGREB, 20. - 21. LISTOPADA 2022.

KULTURNO
INFORMATIVNI
CENTAR

Sveučilište u Zadru
Univerzitas Studiorum
Industria (1566 - 1992)

etnografski muzej / zagreb

NAKLADNIK:

HRVATSKO ETNOLOŠKO DRUŠTVO

ZA NAKLADNIKA:

ŽELJKA PETROVIĆ OSMAK

UREDILE:

ŽELJKA PETROVIĆ OSMAK, TIHANA RUBIĆ,
MARINA BLAGAIĆ BERGMAN, DANIJELA BIRT KATIĆ

LEKTURA/PRIJELOM:

VESNA BEADER

OBLIKOVANJE NASLOVNICE:

BARBARA MAJNARIĆ

KORIŠTENE ILUSTRACIJE:

ŽIVKO KLJAKOVIĆ, ARHIV INSTITUTA ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU, ZAGREB

ORGANIZATOR SKUPA:

HRVATSKO ETNOLOŠKO DRUŠTVO

SUORGANIZATORI:

ETNOGRAFSKI MUZEJ ZAGREB
FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU
INSTITUT ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU
KULTURNO INFORMATIVNI CENTAR ZAGREB

Vizualno u etnologiji i kulturnoj antropologiji

GODIŠNJI SKUP HRVATSKOG ETNOLOŠKOG DRUŠTVA

ZAGREB, 20.-21. LISTOPADA 2022.

LOKACIJE:

ETNOGRAFSKI MUZEJ, TRG MAŽURANIĆA 14

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, IVANA LUČIĆA 3

INSTITUT ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU, ŠUBIĆEVA 42

KULTURNO INFORMATIVNI CENTAR (KIC), PRERADOVIĆEVA 5

UZ MOGUĆNOST SLUŠANJA *ONLINE*

Tema skupa: Vizualno u etnologiji i kulturnoj antropologiji

Ovogodišnji skup HED-a posvećen je raspravi o poetikama i politikama vizualnoga u etnologiji i kulturnoj antropologiji, uzimajući u obzir vizualne izraze – poput fotografije, ilustracija, filma, videa, umjetničkih djela, kartografskih prikaza i dr. – kao predmet i metodu etnoloških i kulturnoantropoloških istraživanja i interpretiranja te kao sredstvo komuniciranja, stručnih i znanstvenih saznanja u sektoru kulture, obrazovanja, turizma i u drugim javnim djelatnostima.

U društvenim i humanističkim znanostima vizualno je neizostavan predmet analize i izvor spoznaja o različitim aspektima kulture, ali i instrument bilježenja i prenošenja znanja.

Potreba pojedinca za kreiranjem i potrošnjom vizualnoga naročito je naglašena i ubrzana u suvremenom digitalnom dobu. Vizualno je stoga svakodnevno upregnuto u znanstveni i stručni rad, obrazovanje, arhivske, muzejske i konzervatorske djelatnosti. Razvoj tehničkih alata – fotografije, filma, digitalnih aplikacija, obrazovnih platformi, društvenih mreža, kartografskih digitalnih programa poput GIS tehnologija, digitalnih interaktivnih arhiva i sl. – kao i njihova dostupnost, omogućili su stručnjacima korištenje komunikativnih potencijala vizualnoga u brojnim praksama rada i svakodnevice.

U etnološkom i kulturnoantropološkom radu analiza odnosa narativnih i vizualnih izraza dovodi do razumijevanja ljudskih pojedinačnih i kolektivnih iskustava, kao i procesa stvaranja i komuniciranja poruka, osjećaja i vrijednosti (simboličkih, estetskih, identitetskih i dr.).

Raznolikost i brojnost medija te njihova široka prisutnost u znanstvenom i stručnom radu, obrazovanju i javnom djelovanju nužno povezuju i premrežuju etnološki i kulturnoantropološki rad s drugim disciplinama i djelatnostima, posebno onima koje su vizualno orijentirane, kao umjetnost, dizajn, arhitektura, mediji, (digitalni) marketing, turizam i dr.

Pozivamo etnologe/inje i kulturne antropologe/inje te stručnjake/inje srodnih disciplina i obrazovne djelatnike/ice da se priključe skupu, a kao osnovne teme skupa predložimo:

Vizualno kao objekt istraživanja u etnologiji i kulturnoj antropologiji

- S kojim i kakvim se vizualnim materijalima susrećemo u etnološkim i kulturnoantropološkim istraživanjima? Kakvu metodologiju koristimo i razvijamo za proučavanja vizualnih materijala i informacija, posebno uzimajući u obzir njihove karakteristike (medij, vrijeme nastanka, funkciju i dr.)?
- Koje se promjene uočavaju u fokusu i metodologiji etnološkog i kulturnoantropološkog rada na vizualnim materijalima?
- Koje su (nove) teme etnoloških i kulturnoantropoloških istraživanja otvorene *vizualnim obratom*? U kojoj su mjeri (novi) digitalni mediji (internet, društvene mreže...) redefinirali postojeća i definirali nova područja istraživanja te uvjetovali razvijanje novih istraživačkih pristupa i metoda?

Vizualno kao metoda istraživanja i interpretiranja u etnologiji i kulturnoj antropologiji

- Koja je uloga vizualnog materijala u etnografskom istraživačkom procesu? Koliko je i kako vizualno (fotografija, film, video, crtež, karta, infografika i dr.) prisutno u dokumentiranju, prikupljanju i selekciji etnografskih podataka te njihovoj analizi i interpretaciji?
- Na koji način osvijestiti i poboljšati vizualno razmišljanje u istraživačkom procesu? Kako vizualni materijal može poticati razvoj eksperimentalnih, kreativnih i kritičnih metodologija? Na koji način etnografija može doprinijeti istraživanju i interpretiranju vizualnog u drugim disciplinama?
- Koji se izazovi postavljaju pred etnologe i kulturne antropologe pri istraživanju i korištenju suvremenih tehnoloških mogućnosti?

Vizualno u primjeni etnoloških i kulturnoantropoloških znanja

- Koje su specifičnosti i izazovi u korištenju vizualnih materijala u stručnom arhivskom, muzejskom i konzervatorskom radu?
- Kako primjenjujemo fotografiju, animaciju, video, izložbe, plakate, prezentacije, mentalne mape, infografike u komuniciranju znanstvenih i stručnih znanja?
- Kako se etnografski sadržaji vizualno komuniciraju prema javnost i

specifičnim skupinama, primjerice putem postera/plakata, promotivnih (turističkih) materijala, suvenira, (vizualnih) identiteta, ambalaže, odjeće i dr.?

- Kako se etnografski pristupi primjenjuju u drugim disciplinama i djelatnostima koje su vizualno orijentirane, npr. umjetnost, dizajn, arhitektura, mediji, (digitalni) marketing, turizam, i dr.

Vizualno kao metoda podučavanja etnoloških i kulturnoantropoloških tema

- Na koji način vizualne sadržaje primjenjujemo u podučavanju – u visokom, srednjoškolskom i osnovnoškolskom obrazovanju, specifičnim obrazovnim sadržajima (zavičajna nastava, izborna nastava, radionice, seminari)?
- U kojoj je mjeri etnografski materijal prisutan u podučavanju i koji su primjeri osmišljenih didaktičkih materijala? Mogu li vizualni materijali pomoći u razvijanju inovativnih pristupa podučavanju (primjerice u muzejskoj pedagogiji)?

ORGANIZACIJSKI I PROGRAMSKI ODBOR:

dr. sc. Danijela Birt Katić

dr. sc. Marina Blagaić Bergman

dr. sc. Sanja Lončar

dr. sc. Tamara Nikolić Đerić

mr. sc. Željka Petrović Osmak

dr. sc. Tihana Rubić

ORGANIZATOR:

Hrvatsko etnološko društvo

SUORGANIZATORI:

Etnografski muzej

Institut za etnologiju i folkloristiku

Kulturno informativni centar (KIC)

Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet

Sveučilišta u Zagrebu

Popis sudionika

Ana Antolković

ana.antolkovic57@gmail.com

Tomislav Augustinčić, Odjel za etnologiju i antropologiju,

Sveučilište u Zadru

taugustin21@unizd.hr

Marijana Belaj, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

marijana@belaj.com

Mateja Bešlaj Domankušić, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

mateja.beslajdomankusic@gmail.com

Danijela Birt Katić, Odjel za etnologiju i antropologiju,

Sveučilište u Zadru

dbirt@unizd.hr

Senka Božić-Vrbancić, Odjel za etnologiju i antropologiju,

Sveučilište u Zadru

svrbanci@unizd.hr

Mario Buletić, Etnografski muzej Istre / Museo etnografico dell'Istria

mario@emi.hr

Tanja Bukovčan, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

tbukovcan@ffzg.hr

Paola Delton, Centar za povijesna istraživanja Rovinj – Centro di ricerche storiche di Rovigno

delton@crsrv.org

Aleksej Gotthardi-Pavlovsky, Hrvatska radiotelevizija

aleksej.gotthardi.pavlovsky@hrt.hr

Ivan Grkeš, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju,

Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu

ivangrkes@gmail.com

Sanja Grković, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje,

Ministarstvo kulture i medija RH

Sanja.Grkovic@min-kulture.hr

Iva Grubiša, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju,
Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
iva.grubisa@ffzg.hr

Nuša Hauser, Etnografski muzej Istre / Museo etnografico dell'Istria –
Centar za nematerijalnu kulturu Istre, Pazin
nusa@cenki-cecii.com

Julie Høj Thomsen
julie-cermie@hotmail.com

Morana Jarec, Institut za antropologiju
morana.jarec@inantro.hr

Željka Jelavić, Etnografski muzej Zagreb
zjelavic@emz.hr

Daniela Angelina Jelinčić, Institut za razvoj i međunarodne odnose
daniela@irmo.hr

Jasmina Jurković Petras, Gradski muzej Virovitica
jasmina.jurkovic@muzejvirovitica.hr

Tanja Kocković Zaborski, Etnografski muzej Zagreb
tkzaborski@emz.hr

Jelena Kupsjak, Odjel za etnologiju i antropologiju, Sveučilište u Zadru
jelenakupsjak@gmail.com

Sanja Lončar, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski
fakultet, Sveučilište u Zagrebu
sloncar@ffzg.hr

Dunja Majnarić-Radošević
dunja.majnarić@yahoo.com

Suzana Marjanić, Institut za etnologiju i folkloristiku
suzana@ief.hr

Dubravka Matoković, Gradski muzej Požega
dubravkam@gmp.hr

Andrea Matošević, Centar za kulturološka i povijesna istraživanja
socijalizma, Filozofski fakultet, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
andreamatosevic@gmail.com

Duga Mavrinac, IPAK – istraživački projekti i autorske koncepcije
duga.ipak@gmail.com

Marija Mesarić, Muzej grada Koprivnice
etnoantropo@muzej-koprivnica.hr

Martina Novosel, Osnovna škola Markuševac
novosel.martina@gmail.com

Martina Petrović
petrovimartina@gmail.com

Tihana Petrović Leš, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju,
Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
tples@ffzg.hr

Željka Petrović Osmak, Etnografski muzej Zagreb
zpetrovic@emz.hr

Martina Piškorić, Hrvatski državni arhiv
martina.piskor4@gmail.com

Sanja Potkonjak, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski
fakultet, Sveučilište u Zagrebu
spotkonjak@ffzg.hr

Ivana Radovani Podrug, Uprava za zaštitu kulturne baštine,
Konzervatorski odjel u Splitu, Ministarstvo kulture i medija RH
ivana.radovani@gmail.com

Ana Rizmaul, Srednja škola Glina
anarizmaul7@gmail.com

Tihana Rubić, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, Filozofski
fakultet, Sveučilište u Zagrebu
trubic@ffzg.hr

Olga Supek
osupek@gmail.com

Juraj Šantorić, Odjel za etnologiju i antropologiju, Sveučilište u Zadru
jurajsantoric@gmail.com

Tea Škokić, Institut za etnologiju i folkloristiku
tea@ief.hr

Noel Šuran, Osnovna škola Svetvinčenat
noel.suran@gmail.com

Maja Žebčević Matić, Gradski muzej Požega
maja@gmp.hr

Program

PRVI DAN / 20. 10. 2022. (ČETVRTAK)

LOKACIJA: FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, VIJEĆNICA,
IVANA LUČIĆA 3, ZAGREB

9:00 – 9:15 POZDRAVNA RIJEČ

9:15 – 10:15 POZVANO IZLAGANJE
Senka Božić-Vrbančić
Kako (ne)vidimo svijet?

10:15 – 10:30 PAUZA

10:30 – 11:45 PRVA SESIJA: VIZUALNO KAO OBJEKT ISTRAŽIVANJA U
ETNOLOGIJI I KULTURNOJ ANTROPOLOGIJI
MODERATORICA: Sanja Lončar

Tihana Petrović Leš, Tihana Rubić i Ivan Grkeš

Prilog istraživanju znanstvenog opusa Milovana Gavazzija
na primjeru fotografske građe Arhiva Odsjeka za etnologiju
i kulturnu antropologiju

Sanja Grković

Ivan Rubčić – fotograf i neostvoreni konzervator

Suzana Marjanić

Susret etna i koncepta / konceptualne umjetnosti u
umjetnosti performansa ili o potrebi da se tzv. primitivna i
suvremena umjetnost spoje u Jedno (Mangelos + V. D. Trokut)

Paola Delton

Zbirka tiskanih grafika narodnih nošnji Centra za povijesna
istraživanja Rovinj – Centro di ricerche storiche di Rovigno

12:00 – 13:00 PAUZA ZA RUČAK

LOKACIJA: ETNOGRAFSKI MUZEJ, TRG MAŽURANIĆA 14, ZAGREB

14:00 – 14:15 POZDRAVNA RIJEČ

14:15 – 16:00 PANEL DISKUSIJA: O PERSPEKTIVAMA I IZAZOVIMA STRUKE NA
TRŽIŠTU RADA

**Olga Supek, Željka Jelavić, Marijana Belaj,
Danijela Birt Katić i Ivana Radovani Podrug**

16:00 – 16:15 PAUZA

16:15 – 17:15 DRUGA SESIJA: VIZUALNO KAO METODA ISTRAŽIVANJA I
INTERPRETIRANJA U ETNOLOGIJI I KULTURNOJ
ANTROPOLOGIJI (1)
MODERATORICA: Željka Petrović Osmak

Maja Žebčević Matić

Obiteljska amaterska fotografija kao medij za lociranje,
istraživanje i interpretaciju etnoloških i antropoloških tema

Sanja Lončar

Vizualni materijal u istraživanju i dokumentiranju
materijalne kulture. Primjer istraživačkih praksi i stručnog
rada u području tradicijske arhitekture i stanovanja

Morana Jarec

Vizualiziranje promjena – traganje za neispričanom
ruralnom poviješću

17:15 – 17:30 PAUZA

17:30 – 18:15 STRUČNO VODSTVO KROZ IZLOŽBU “LICA GLADI” U
ETNOGRAFSKOM MUZEJU

19:00 – 21:00 FILMSKI PROGRAM U KULTURNO-INFORMACIJSKOM CENTRU
KIC, PRERADOVIĆEVA 5, ZAGREB

Marija Mesarić

Po koprivničkom vinogorju – dokumentarni film o
vinogradarstvu Podravine, 2022.

Trajanje: 22:24

Željka Petrović Osmak

Pčela – poput kapi vode na dlanu, 2021.

Trajanje: 13:51

Julie Høj Thomsen

Jugglers, 2015.

Trajanje: 42:00

Mario Buletić i Nuša Hauser

Questa son mi, mi son boumbara, 2014.

Trajanje: 15:36

DRUGI DAN / 2 I. IO. 2022. (PETAK)

LOKACIJA: INSTITUT ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU, KNJIŽNICA,
ŠUBIĆEVA 42/V, ZAGREB

9:30 – 9:45 POZDRAVNA RIJEČ

9:45 – 10:45 POZVANO IZLAGANJE
Tanja Bukovčan i Aleksej Gotthardi-Pavlovsky
Etnografski film – utopija jednog vremena

10:45 – 11:00 PAUZA

11:00 – 12:15 TREĆA SESIJA: VIZUALNO KAO METODA ISTRAŽIVANJA I
INTERPRETIRANJA U ETNOLOGIJI I KULTURNOJ
ANTROPOLOGIJI (2)
MODERATORICA: Marina Blagaić Bergman
Sanja Potkonjak i Tea Škokić
Deindustrijalizacijska umjetnost kao refleksivna nostalgija
Andrea Matošević
Brodogradilišta i kultura brodogradnje na dokumentarnom
filmu nakon 1945. godine

Iva Grubiša
Uloge vizualnih materijala u etnografskom istraživanju
izbjegličkih svakodnevnica u Zagrebu

Juraj Šantorić
Izvedba kao način probavljanja kulturnog supstrata, ili
performans kao moguća metoda vizualne antropologije

12:15 – 12:30 PAUZA

12:30 – 13:45 ČETVRTA SESIJA: VIZUALNO KAO METODA PODUČAVANJA
ETNOLOŠKIH I KULTURNOANTROPOLOŠKIH TEMA
MODERATORICA: Danijela Birt Katić

Jelena Kupsjak
Pedagogije optimizma: javnozdravstvena kampanja *Živjeti
zdravo*

Ana Rizmaul
Vizualno kao metoda poučavanja u srednjoškolskom
obrazovanju

Dunja Majnarić-Radošević
Nastojanje očuvanja starog govora područja Dubašnice na
otoku Krku

Noel Šuran

Specifičan način sviranja na *duplice* ili *svirale* rekonstruiran putem videosnimke ili kako sam pronašao, naučio i rekonstruirao zanimljivu sviračku tehniku od pok. *barba* Blaža

14:00 – 15:00 PAUZA ZA RUČAK

15:00 – 15:15 **POSTER SESIJA (IZLOŽENO KONTINUIRANO U PROSTORU), RAZGOVOR S AUTORICAMA POSTERA (AUTORICE ĆE U OVOJ SESIJI BITI PORED IZLOŽENIH POSTERA TE NA RASPOLAGANJU ZA PITANJA)**

Ana Antolković, Martina Novosel, Martina Petrović i Martina Piškorić

Poster: “Ste se zriktale! Etnološki i kulturnoantropološki rad u virtualnom ruhu”

Jasmina Jurković Petras

Poster: Vizualno kao poticaj na interakciju posjetitelja. Tri primjera etnografskih tema stalnog postava Drveno doba

Tanja Kocković Zaborski, Tihana Rubić i Danijela Birt Katić

Poster: Vizualna etnografija: projekt *Pazi što jedeš Laboratorij*

Dubravka Matoković

Poster: Fotografije kao dokumentarni izvor u istraživanju tradicijskog nakita

15:30 – 16:45 **PETA SESIJA: VIZUALNO U PRIMJENI ETNOLOŠKIH I KULTURNOANTROPOLOŠKIH ZNANJA**
MODERATORICA: Tamara Nikolić Đerić

Daniela Angelina Jelinčić

Vizualni podražaji i dizajn kulturno-turističkih doživljaja

Mateja Bešlaj Domankušić

“Reprezentativno ili komodificirano?”. Komuniciranje etnografskih sadržaja prema javnosti na primjeru aktualnih promotivnih sadržaja

Duga Mavrinac

Instalacija *Ćemo, ćemo ...ja, ma kako ćemo?!* kao primjer suradnje kulturne antropologije i umjetnosti

Tomislav Augustinčić

“Dašak istraživačkog duha”. Murali s prikazom braće Seljan unutar procesa stvaranja grada i vizualizacija kolonijalne prošlosti

16:45 – 17:00 ZAHVALA I ZAVRŠNO OBRAĆANJE ORGANIZATORA

Sažeci izlaganja

Pozvana izlaganja

dr. sc. **Senka Božić-Vrbanić**

ODJEL ZA ETNOLOGIJU I ANTROPOLOGIJU, SVEUČILIŠTE U ZADRU

senka.bozic1@gmail.com

Kako (ne)vidimo svijet?

“Kako vidimo svijet danas u vrijeme razvijene vizualne i digitalne tehnologije?”, pitanje je koje postavlja Nicholas Mirzoeff, jedan od najistaknutijih teoretičara vizualne kulture. S obzirom na to da živimo u vremenu kada 45% svjetske populacije ima pristup internetu, kada možemo pratiti vijesti 24 sata na dan te virtualno posjetiti razne događaje diljem svijeta, uključujući i izložbe kao i parkove prirode, a na You Tubeu i sličnim platformama svake se minute “uploada” 300 sati videa i raznih drugih digitalnih materijala, odgovor na to pitanje nije jednostavan jer uključuje analizu promjene percepcije “vidljivog” u odnosu na forme znanja i tehnologije koje ga oblikuju kao i afektivnog iskustva vezanog za procese samog oblikovanja. Stoga pitanje “kako vidimo svijet” postaje ključno za razumijevanje današnjice, kako u etnologiji i antropologiji tako i u drugim društveno-humanističkim znanostima, te zahtijeva revidiranje postojećih modela promišljanja o vizualnom i perceptivnom u etnografiji.

*Senka Božić-Vrbanić profesorica je na Odjelu za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru. Doktorirala je 2004. godine sociokulturnu antropologiju na Sveučilištu u Aucklandu na Novom Zelandu. Radila je na Sveučilištu u Aucklandu, Sveučilištu u Melbourneu, Sveučilištu u Lavovu, u Institutu za antropologiju i na Sveučilištu u Zadru. Područja njezina interesa su vizualna kultura, migracije, politike sentimentalnosti i teorije afekta. Objavila je velik broj radova, uključujući i dvije knjige Tarara: *Maori and Croats in New Zealand* i *Hitchcockijanski pogled (teorije pogleda)*. Dobitnica je nekoliko internacionalnih nagrada za znanstveni rad, a bavi se i filmom te je dosad u suradnji s više kolega i umjetnika producirala tri filma.*

dr. sc. **Tanja Bukovčan**

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
tbukovcan@ffzg.hr

dr. sc. **Aleksej Gotthardi-Pavlovsky**

HRVATSKA RADIOTELEVIZIJA
aleksej.gotthardi.pavlovsky@hrt.hr

Etnografski film – utopija jednog vremena

Ideja etnografskog filma kao teorijski i metodološki definiranog proizvoda etnološkog i antropološkog rada koji može i smije proizvesti samo školovani etnolog/antropolog desetljećima je ispunjavala stranice stručne literature, kao i projekcijska platna raznih dvorana unutar akademske zajednice i izvan nje. Međutim, autori ovog izlaganja, odnosno knjige *Misliti kamerom – teorije i prakse vizualne etnografije* (2022), stoje na stanovištu kako je to zapravo bio neuspjeli eksperiment koji je, uostalom, i praksa na tom polju demantirala. Radilo se, dakle, o akademskoj utopiji. Istodobno, filmska je umjetnost priznavala ideju etnografskog filma, ali kao podvrste dokumentarnog, smatrajući, naravno, da film ipak mora raditi školovani redatelj, kojem je, u slučaju proizvodnje etnografskog filma, vrlo korisno da pritom angažira etnologa ili antropologa. Međutim, razvoj tehnologije i digitalni mediji pokazali su kako etnologu/antropologu na izbor stoje mnoge i različite mogućnosti vizualnog bilježenja etnografije, njezine produkcije, kao i njezine vizualne prezentacije. Uzimajući u obzir posebnost interpretacijskog konteksta vizualnih medija, zatim pitanja autora, autorstva i autoriteta progovaranja koji se na specifičan način konceptualiziraju u vidljivom, vizualnom, te potencijale senzornog analiziranja i posredovanja iskustva drugih, vizualna etnografija predstavlja novu, moćnu mogućnost dopune i razrade mnogih temeljnih etnoloških i antropoloških istraživanja, daleko od početne utopijske ideje o etnografskom filmu. A proizvodnjom filmova – pri čemu etnografski uvjerljiv i informativan ne mora nužno biti samo dokumentarni film – mogu se, naravno, baviti i etnolozi/antropolozi, ako savladaju za to potrebna znanja; ali, naravno, bez iluzije da se time bave znanstvenim radom.

Tanja Bukovčan studij etnologije i engleskog jezika na Filozofskom fakultetu u Sveučilišta Zagrebu upisuje 1996. te diplomira 2001. godine. Doktorski rad obranila je 2008. godine, a 2010. odlazi na postdoktorski studij na Sveučilištu u Edinburgu.

Zaposlena na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje predaje kolegije iz vizualne i medicinske antropologije. Predavala je i na Tekstilno-tehnološkom i Medicinskom fakultetu u Zagrebu te na Sveučilištu u Ljubljani. Akademске godine 2012./2013. bila je pročelnica Odsjeka, a 2013./2014. postala je prodekanica za nastavu i studente Filozofskog fakulteta te je tu dužnost ponovo obnašala od akademske godine 2016./2017. do srpnja 2019. godine. Od 2017. godine članica je Znanstvenog vijeća za antropologijska istraživanja HAZU-a. Sudjelovala je na 23 znanstvena skupa u zemlji i inozemstvu. Bila je i organizatorica konferencija s međunarodnim sudjelovanjem te članica znanstvenih odbora međunarodnih kongresa. Kao predsjednica/članica žirija ili voditeljica okruglih stolova sudjelovala je na brojnim festivalima etnografskog filma.

Aleksej Gotthardi-Pavlovsky diplomirao je na Odsjeku za etnologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1990. godine te magistrirao 2009. godine na istom Odsjeku s temom *Hrvatska etnografska audiovizualna produkcija u okviru svjetskih dostignuća*. U lipnju 2012. godine doktorirao je s temom *Narodnjaci ili turbofolk u Hrvatskoj: trendovi i razlozi popularnosti*, a taj je doktorski rad 2014. godine objavljen kao knjiga. Od 1990. godine radi na HRT/HTV-u, kao scenarist ili koscenarist, odnosno urednik oko stotinu i osamdeset dokumentarnih te igrano i glazbeno-dokumentarnih televizijskih emisija o tradicijskoj i popularnoj kulturi (trima je i redatelj). U razdoblju od 1996. do 2022. godine njih oko 50 prikazano je na mnogim filmskim festivalima u zemlji i inozemstvu, među kojima je njih 19 osvojilo ukupno 24 nagrade ili priznanja. Član je Hrvatskog etnološkog društva, a u razdoblju do 1999. do 2003. godine bio je i njegovim predsjednikom. Član je Hrvatskog novinarskog društva, a u razdoblju od 2015. do 2019. godine bio je predsjednikom njegova Novinarskog vijeća časti.

Izlaganja

Tomislav Augustinčić, asist.

ODJEL ZA ETNOLOGIJU I ANTROPOLOGIJU, SVEUČILIŠTE U ZADRU
taugustin21@unizd.hr

“Dašak istraživačkog duha”. Murali s prikazom braće Seljan unutar procesa stvaranja grada i vizualizacija kolonijalne prošlosti

U ljeto 2020. godine, kao dio inicijative gradske četvrti Novi centar, realizirane sredstvima javnog programa financiranja KAKvart Grada Karlovca, na fasadi javne garaže u Karlovcu izvedena su četiri murala, objedinjena u dva diptiha, posvećena “karlovačkim” istraživačima – jedan diptih braći Mirku i Stjepanu Seljanu, a drugi Jakovu Šašelu i Dragutinu Lermanu. Prema službenim stranicama Grada Karlovca, ovim muralima, inače dijelom serije murala u gradskoj četvrti Novi centar, donesen je “dašak istraživačkog duha”. Izlaganje se bavi diptihom murala posvećenih braći Seljan, koji su jedna od dvaju recentnih inicijativa materijalizacije, odnosno vizualizacije sjećanja na djelovanje braće Seljan u lokalnom kontekstu. Razmatrajući ih u kontekstu prostornih, kulturnih i memorijalnih politika u gradu Karlovcu, izlaganje promatra murale kao dio kulturnih strategija i taktika društvenih aktera u kontinuiranom procesu diskurzivnog i izvedbenog stvaranja grada, dapače kao agense istog procesa (usp. Škrbić Alempijević 2016). S druge strane, polazeći od pitanja na koji su način braća Seljan reprezentirana na ovim muralima, izlaganje problematizira načine vizualizacije njihova (su)djelovanja u kontekstu europskih i izvan europskih kolonijalnih projekata.

Tomislav Augustinčić asistent je i student posljediplomskog studija pri Odjelu za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru i aktivni član udruge SF:ius. Njegovo istraživanje za doktorski rad problematizira sudjelovanje južnih Slavena u kolonijalizmu krajem 19. i početkom 20. stoljeća i ambivalentnost subjektiviteta koloniziranih/kolonizatora, analizirajući ostavštinu braće Mirka i Stjepana Seljana, dvaju hrvatskih istraživača istočne Afrike i južne Amerike. Njegovi istraživački interesi obuhvaćaju polja studija društvenog sjećanja, studije postsocijalizma, književnu antropologiju i studije teksta.

Mateja Bešljaj Domankušić

STUDENTICA PREDDIPLOMSKOG STUDIJA ETNOLOGIJE I KULTURNE
ANTROPOLOGIJE, FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
mateja.beslajdomankusic@gmail.com

“Reprezentativno ili komodificirano?”. Komuniciranje etnografskih sadržaja prema javnosti na primjeru aktualnih promotivnih sadržaja

Kako zalazimo dublje u ljetne mjesece i s time u srce turističke sezone, mediji su preplavljeni ne samo vijestima o obaranju rekorda prijašnjih sezona već i raznoraznim promotivnim materijalima. Glavni cilj tih promotivnih materijala jest da unutar uskih medijskih ograničenja pridobiju potencijalnog kupca da posjeti promoviranu destinaciju u svrhu zarade. Zajedno s prirodnim ljepotama i zabavnim sadržajem, kulturno-povijesna dobra često su reprezentirana u promotivnim materijalima, koji nužno za gledatelje stvaraju privlačan narativ. Glavna polazišna teza ukorijenjena je u analizi nekih od aktualnih reklamnih sadržaja i narativa koje oni stvaraju. Rad se bavi načinima na koji se elementi hrvatske tradicijske kulture pročišćavaju i komodificiraju u vizualnim medijima, s time da i dalje dominira ideja o uskom povezivanju hrvatskog vizualno-kulturnog identiteta s onim mediteranskim. Oslanjajući se na teorije iz područja etnologije i povijesti umjetnosti, rad istražuje poveznicu između suvremenih reprezentacija i ustaljene valorizacije narodne umjetnosti kao manje vrijednog sadržaja te otvara pitanja o autentičnosti, praktičnosti i objektivnosti stvorenih narativa. Autorica se također osvrće na svoje iskustvo na terenskoj nastavi u Karancu, kao i na pojedine izložbe i publikacije poput “Predi predi hći moja: vodič za djecu kroz zbirku Proizvodnja tekstila, odjeće i obuće, odijevanje i osobni predmeti” autorice Mirjane Margetić, kako bi diskutirala mogućnost povezanosti između dokumentacije etnografskog sadržaja te privlačne i autentične prezentacije koja ne komodificira niti romantizira.

Mateja Bešljaj Domankušić studentica je preddiplomskog studija etnologije i kulturne antropologije i povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zanimaju je razne teme u područjima predstavljanja i izvedbe, komparativne mitologije, urbane i vizualne etnologije, narodnih običaja, ikonologije te načini na koje se temama može pristupiti interdisciplinarno. Godišnji skup HED-a njezino je prvo javno izlaganje istraživačkih tema izvan nastave.

Paola Delton

CENTAR ZA POVIJESNA ISTRAŽIVANJA ROVINJ – CENTRO DI RICERCHE
STORICHE DI ROVIGNO
delton@crsrv.org

Zbirka tiskanih grafika narodnih nošnji Centra za povijesna istraživanja Rovinj – Centro di ricerche storiche di Rovigno

Rovinjski Centar za povijesna istraživanja čuva neke zanimljive i dragocjene grafičke zbirke nastale na području istočnog Jadrana. Među njima istaknuto mjesto zauzima kolekcija tiskanih grafika koje predstavljaju tradicionalnu narodnu odjeću, odnosno gravure narodnih nošnji. Većina radova je izložena u prostorijama Centra. Ovom publikacijom htjeli smo Zbirku grafika narodnih nošnji, putem kataloga, detaljnije obrazložiti. U Zbirci je ukupno 231 primjerak, a skupljani su od samog osnutka Centra 1968. godine. Oni pričaju o istočnom Jadranu, od Venecije do Boke kotorske, o obali, otocima, poluotocima i dalmatinskom zaleđu, ženama i muškarcima, portretiranima u karakterističnim odjećama svoga zavičaja, s reprezentativnim predmetima i u pozama koje ih najbolje oslikavaju. Ova nam zbirka daje opis jednog sredozemnog zemljopisnog prostora tijekom dužeg povijesnog razdoblja. Najveći se dio odnosi na 19. stoljeće, uz važne naznake za stoljeća koja su prethodila i slijedila. U katalogu su grafike grupirane po sadržaju, podrijetlu, autoru ili temi, kako bi se pojednostavilo čitanje. U prvom dijelu knjige izvršena je analiza grafika s posebnom pažnjom prema specifičnostima prikazanih subjekata u odnosu na povijest nošnje, dok su u drugom dijelu otisci reproducirani u cijelosti. Svrha ovoga izlaganja je predstaviti spomenutu publikaciju i samu zbirku grafika narodnih nošnji rovinjskog Centra za povijesna istraživanja – Centro di ricerche storiche i zadržati se na nekim grafikama koje više od drugih predstavljaju znanstvenoistraživački rad našeg instituta.

Paola Delton Vodnjanka je rođena 1972. godine u Puli, gdje je završila Talijansku gimnaziju (opći smjer) obraniivši maturalni rad o autohtonom vodnjanskom dijalektu Istroromanski dijalekt Vodnjana: dijalekt pred izumiranjem. Akademске godine 1990./1991. upisala je studij talijanskog jezika i književnosti (Facoltà di Lettere e Filosofia) na Sveučilištu u Padovi. Diplomirala je 1997. godine s temom Povijest i tradicija Vodnjana. Od 1997. do 2011. radila je kao profesorica u srednjim školama u Hrvatskoj i u Italiji. Godine 2005. specijalizirala je Profesionalnu orijentaciju u školi na Sveučilištu u Padovi. Od 2011. godine

zaposlena je kao istraživačica u Centru za povijesna istraživanja Rovinj (Centro di ricerche storiche di Rovigno), gdje se bavi istraživanjem etnografije, pučke tradicije, dijalektologije i regionalne povijesti. Također predaje Talijanski jezik (L2) u OŠ Vodnjan-SE Dignano. Godine 2017. završila je poslijediplomski specijalistički studij Prevođenje u okviru hrvatsko-talijanske dvojezičnosti na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli pri Odjelu za studije na talijanskom jeziku.

mr. sc. **Sanja Grković**

UPRAVA ZA ARHIVE, KNJIŽNICE I MUZEJE, MINISTARSTVO
KULTURE I MEDIJA RH
Sanja.Grkovic@min-kulture.hr

Ivan Rubčić – fotograf i neostvoreni konzervator

Ivan Rubčić, Ličanin porijeklom, prosvjetarskim stažem žitelj većeg broja gradova tadašnje Austro-Ugarske Monarhije, ostavio nam je u nasljeđe dojmljiv fotografski opus vremena u više od tisuću fotografija, među kojima ne manjka ni onih etnografskog sadržaja. Njegov izuzetan fotografski rad, donedavno poznat po sporadičnim objavama u međuratnim tiskovinama poput *Svijeta* te malobrojnim sačuvanim fotografijama unutar konzervatorske Fototeke, zahvaljujući recentnoj privatnoj donaciji Hrvatskom školskom muzeju u Zagrebu, možemo sada još i cjelovitije sagledati i analizirati. Rubčićeva konzervatorska fotografija zasebna je tematska cjelina koja ne čudi ako uzmemo u obzir njegovu arhivski dostupnu zamolbu za primanje u članstvo Zemaljskog povjerenstva za čuvanje umjetnih i historičkih spomenika u Kraljevinama Hrvatskoj i Slavoniji u Zagrebu, odnosno u redove terenskih suradnika u to vrijeme novoosnovane konzervatorske službe. Unatoč njegovoj bliskosti s don Franom Bulićem, o čemu nam između ostalog svjedoče i fotografije iz njegove ostavštine, a gotovo sigurno i s Josipom Brunšmidom, na temelju konzervatorske dokumentacije razaznajemo da njegovoj zamolbi nije udovoljeno, pri čemu je presudnu ulogu odigrao Gjurjo Szabo.

Sanja Grković diplomirala je povijest umjetnosti i etnologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1989. godine. Na istom je fakultetu magistrirala 1996. godine s temom Odnos slike i arhitekture u srednjovjekovnom pučkom graditeljstvu Istre. Od 1990. do 1994. godine predaje likovnu kulturu, isprva u Centru za obrazovanje u kulturi, a potom, s novim školskim ustrojstvom, u

VII. gimnaziji u Zagrebu. Od 1994. godine zaposlena u Ministarstvu kulture, Zavodu za zaštitu spomenika kulture, i njegovim sljednicima, na poslovima fotodokumentacije kulturne baštine. Godine 1996. položila je državni stručni ispit za konzervatora dokumentarista. Iste godine postaje voditeljicom baštinske Fototeke. Autorica je brojnih stručnih radova i izložbi, suradnica na više projekata te autorica i stručna urednica mrežne stranice Fototeka kulturne baštine Ministarstva kulture i medija.

Iva Grubiša, asist.

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
iva.grubisa@ffzg.hr

Uloge vizualnih materijala u etnografskom istraživanju izbjegličkih svakodnevnica u Zagrebu

U izlaganju će se predstaviti iskustvo korištenja vizualnih materijala, poput crteža, mentalnih karata i fotografija, kao metodoloških alata u etnografskom istraživačkom procesu. Riječ je o istraživanju praksi stvaranja doma u kontekstu suvremenih izbjegličkih iskustava u Zagrebu. Budući da su među glavnim istraživačkim pitanjima pitanja povezuju li se ljudi, i na koje načine, s prostorima u kojima borave u izbjeglištvu te kako prostornim praksama i kretanjem gradom stvaraju značenjski ispunjena mjesta, autorica uz klasične etnološke i kulturnoantropološke metodološke tehnike poput sudioničkog promatranja, intervjuiranja i etnografije u hodu koristi i vizualne alate (mentalne karte grada, crteže, fotografije) koje su izrađivali sudionici istraživanja u prisustvu istraživačice. Fokus pritom nije samo na završnom vizualnom proizvodu već i na procesu njihova izrađivanja tijekom kojeg su sugovornici opisivali što i zašto crtaju/skiciraju/fotografiraju. Takve tehnike ponudile su nove i dotad skrivene uvide u živote istraživanih te su poticale razgovore o temama koje su sugovornicima važne, a bez vizualnih “pozadina” vjerojatno ne bi bile otvorene tijekom klasičnih sesija intervjuiranja. Izlaganje će pokazati kako su takvi materijali doprinijeli konstrukciji etnografskog znanja o izbjegličkim svakodnevicama u gradu, rasvijetliti neke od prednosti korištenja navedenih vizualnih alata kao dijela etnografskog istraživanja te ukazati na potencijalne zamke i izazove pri služenju ovim metodološkim tehnikama.

Iva Grubiša asistentica je na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Njezini znanstveni interesi obuhvaćaju urbanu antropologiju, izbjegličke studije, antropologiju mjesta i prostora te antropologiju svakodnevice. U okviru doktorskog istraživanja istražuje procese stvaranja doma u kontekstu suvremenih izbjegličkih iskustava u gradu Zagrebu. Autorica je knjige *Okus doma: kulturnoantropološki osvrt na integraciju migranata u Zagrebu*, proizašle iz istraživanja za potrebe diplomskog rada, te nekoliko znanstvenih članaka na hrvatskom i engleskom jeziku. Članica je Hrvatskog etnološkog društva, Međunarodnog udruženja etnologa i folklorista (SIEF) te Europskog udruženja socijalnih antropologa (EASA).

dr. sc. **Morana Jarec**

INSTITUT ZA ANTROPOLOGIJU

morana.jarec@inantro.hr

Vizualiziranje promjena – traganje za neispričanom ruralnom poviješću

Izgrađena infrastruktura, poput cesta, željeznice, elektroenergetskih i drugih postrojenja i sl., predstavlja intervencije u prostoru koje mijenjaju njegov fizički izgled. Ako su smještene u naselju ili prolaze kroz njega, one se odražavaju i na kulturni te društveni život ljudi, što također uzrokuje promjene u izgledu naselja. U izlaganju je fokus na promjenama koje su se u selu Mrzla Vodica u Gorskom kotaru dogodile nakon izgradnje ceste početkom 19. stoljeća te brane sredinom 20. stoljeća. Istraživanje je provedeno klasičnim etnografskim pristupom, a u ovome su izlaganju predstavljene fotografije, razglednice i karte koje prikazuju naselje. One su korištene i kao metoda istraživanja i interpretacije, ali i kao sredstvo prenošenja rezultata kako bi se vizualno predočile promjene uzrokovane izgradnjom infrastrukture. Nakon izgradnje ceste 1805. godine selo je doživjelo demografski i ekonomski procvat, a drastičan pad broja stanovnika u selu primjećuje se od 1950-ih nadalje kada je izgrađena brana na potoku Lokvarki i stvoreno umjetno jezero za proizvodnju električne energije površine veće od 2 km². Predstavljene vizualni materijal prikazuje selo u prvoj polovici 20. stoljeća te je za usporedbu ono prikazano i nakon 1955. godine pa do današnjih dana, kada je (2021. godine) zabilježeno samo 16 stanovnika. Cilj izlaganja je, na primjeru Mrzle Vodice, pokazati kako izgradnja infrastrukture, kao projekt napretka i modernizacije, može donijeti prosperitet, ali i drastično intervenirati u prostor te za posljedicu

imati nazadovanje, pa čak i nestanak jedne zajednice. Izlaganjem će se pokušati pridonijeti razumijevanju nejednakosti modernizacijskih procesa kroz vizualni materijal u kojem su prikupljeni i interpretirani različiti oblici podataka, odnosno pridonijet će se shvaćanju vizualnog materijala kao oblika znanja.

Morana Jarec zaposlena je u Institutu za antropologiju u Zagrebu od 2011. godine, prvo kao stručna suradnica, a od 2020. godine kao viša stručna suradnica. U Institutu se bavi administracijom znanstvenih projekata financiranih iz međunarodnih izvora i drugim poslovima međunarodne suradnje. Doktorsku disertaciju pod naslovom Infrastrukturni projekti i društveno-kulturno oblikovanje prostora u Gorskoj kotaru obranila je 2021. godine na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju. Godine 2022. izabrana je u znanstveno zvanje znanstvene suradnice iz znanstvenog područja humanističke znanosti, znanstveno polje etnologija i antropologija.

dr. sc. **Daniela Angelina Jelinčić**

INSTITUT ZA RAZVOJ I MEĐUNARODNE ODNOSI

daniela@irmo.hr

Vizualni podražaji i dizajn kulturno-turističkih doživljaja

Kulturna i turistička iskustva vrlo su ovisna o vizualnim podražajima. U skladu s ekonomijom doživljaja, kulturno-turistički doživljaji se pamte kada se atrakcija temelji na uključivanju svih pet osjetila jer je tada i veća mogućnost doživljavanja emocija. Većina ljudi svijet doživljava kroz osjet vida. Ljudski vid je u odnosu na onaj mnogih drugih sisavaca relativno snažan (za razliku od, primjerice, osjeta mirisa) i većina nas smatra ga primarnim osjetilom. Ovo će izlaganje dati pregled osnovnih vizualnih podražaja koji utječu na doživljaj posjetitelja kulturno-turističke atrakcije te prikazati rezultate istraživanja odnosa između vizualnih podražaja i emocija u kontekstu kulturnog turizma. Svrha izlaganja je pružanje smjernica za dizajn osjetilnih (muzejskih) iskustava. Predstaviti će dva mehanizma izazivanja emocija: psihološke čimbenike i umjetničke vizualne podražaje. U kontekstu teorija različitih afektivnih stanja u turističkom okruženju, ispituje se povezanost umjetničkih vizualnih podražaja (boja, oblik, simetrija, apstrakcija, složenost itd.) i emocionalnog uzbuđenja kulturnih turista. Metode korištene u istraživanju su pregled

literature te specifično dizajnirana metoda stimulacije ispitanika koja se temelji na metodama samoprocjene, odnosno na psihofiziološkim mjerama (stopa vodljivosti kože, pokreti mišića lica kao odgovor na stimulus). Rezultati su pokazali da vizualni podražaji snažnije utječu na uspješnost izazivanja tuge u odnosu na ostale emocije. Osim toga, istraživanje nije donijelo zaključke o jasno definiranim odnosima između vizualnih podražaja i specifičnih emocija, ali primjena općenitih nalaza može pružiti veće razumijevanje mehanizama izazivanja emocija vizualnim podražajima i potaknuti daljnja istraživanja. Osim u domeni turizma, nalazi su primjenjivi i u drugim područjima.

Daniela Angelina Jelinčić znanstvena je savjetnica u Institutu za razvoj i međunarodne odnose (IRMO). Njezini su istraživački interesi u područjima kulturnog turizma, kulturnih industrija, ekonomije doživljaja, kulturnih politika, kreativnosti, društvenih inovacija. Kao Fulbright stipendistica 2019./2020. boravila je na Sveučilištu u Georgiji (Athens, SAD), gdje je provodila istraživanje na temu veze senzornih podražaja i emocija u stvaranju vizualnih i auditivnih doživljaja u kulturi. U svojstvu redovite profesorice predaje kolegije iz tematike kulturnog turizma, menadžmenta kulturne baštine, kreativnih industrija i teorije kreativnosti na Sveučilištu u Zagrebu, Poslovnom veleučilištu Zagreb, Visokoj školi za komunikacijski menadžment Edward Bernays te povremeno na Sveučilištu za umjetnost u Helsinkiju u Finskoj, odnosno na UNESCO Chair for Cultural Heritage Management and Sustainable Development u Köszegu u Mađarskoj. Autorica je nekoliko znanstvenih knjiga, studija i strateških razvojnih dokumenata te brojnih radova u časopisima i poglavlja u knjigama. Radila je i kao ekspert Vijeća Europe za kulturni turizam.

dr. sc. **Jelena Kupsjak**, poslijedokt.

ODJEL ZA ETNOLOGIJU I ANTROPOLOGIJU, SVEUČILIŠTE U ZADRU
jelenakupsjak@gmail.com

Pedagogije optimizma: javnozdravstvena kampanja *Živjeti zdravo*

Arts i Van Den Berg (2018) tvrde kako suvremeno širenje i rast prekarnosti nije moguće objasniti bez razumijevanja specifičnih afektivnih pedagogija kao što su pedagogije optimizma. Pedagogije optimizma okupljaju programe i politike koji ciljaju građane naučiti kako živjeti na prave načine, što uključuje i pitanje kako se emocionalno orijentirati prema zamišljenim budućnostima.

Pedagogije optimizma pojačano se javljaju s općim rastom prekarosti s ciljem usmjeravanja građana prema tome da na različite načine obgrle svoju prekaru poziciju i da istovremeno zadrže optimističnu projekciju njezina nadilaženja kroz prave izbore. U ovoj ću se prezentaciji fokusirati na vizualne tehnologije pedagogija optimizma analizirajući medijski i vizualni sadržaj – letke, plakate, postere, ilustracije, videosnimke, priloge i mrežnu stranicu projekta *Živjeti zdravo*. Radi se o projektu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo koji je nastao na temelju Nacionalnog programa promicanja zdravlja, a traje od 2016. godine, te će u nekom obliku biti poznat široj publici u Hrvatskoj. Njegov je cilj “senzibilizirati i educirati građane o potrebi očuvanja zdravlja i usvajanja zdravih životnih navika”. Stoga je fokus ove prezentacije na vizualnim pristupima “senzibiliziranju i educiranju građana”. Kako je afektivno zamišljen “zdrav život” i s kojim učincima?

Jelena Kupsjak postdoktorandica je na Odjelu za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru, gdje predaje kolegije *Uvod u etnologiju i kulturnu antropologiju*, *Medicinska antropologija i etnomedicina* te *Ekonomska antropologija*. Njezini su interesi vezani uz pitanja zdravlja, skrbi i dobrobiti u kontekstu tranzicije javnih sustava skrbi te međunarodna kooperacija na području javnog zdravstva. Urednica je *Političkog leksikona pandemija* (<https://www.politicki-leksikon.com/>).

dr. sc. **Sanja Lončar**

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
sloncar@ffzg.hr

Vizualni materijal u istraživanju i dokumentiranju materijalne kulture. Primjer istraživačkih praksi i stručnog rada u području tradicijske arhitekture i stanovanja

Metodologija istraživanja materijalne kulture nužno uključuje vizualni materijal kao sredstvo u procesu prikupljanja i bilježenja podataka i kao sredstvo interpretiranja građe i izlaganja istraživačkih rezultata. U istraživanju arhitekture različite tehnike i mediji pokazuju prednosti i nedostatke u terenskom bilježenju i analizi promatranog ili usmeno posredovanog, kao i u dokumentiranju, interpretiranju i prezentaciji rezultata. Na karakteristike vizualnog materijala utjecaj može, između ostalog, imati dostupnost tehnike

i njezine mogućnosti, vještine istraživača, ali i istraživačke politike i trendovi određenih razdoblja. Zahvaljujući istraživačima iz nekoliko različitih disciplina i područja stručne djelatnosti tradicijska arhitektura i stanovanje kontinuirano se istražuju i dokumentiraju od druge polovice 19. stoljeća. Rezultat je mnogobrojna i raznolika pisana i vizualna građa. U izlaganju se govori o odabranim primjerima vizualnih materijala nastalih tijekom 19. i 20. stoljeća, među kojima su terenske skice, crteži (3D, tlocrta, presjeka, situacija), fotografije i karte. U analizi se iznose i kompariraju karakteristike vizualnih materijala te objašnjavaju u širem kontekstu specifičnih zahtjeva ili trendova pojedinih razdoblja (npr. pristupi istraživanju, odabir istraživanih pojava, način prikupljanja i sistematizacije građe i dr.). Također, otvaraju se i pitanja o mogućnostima, tj. poteškoćama njihova suvremenog korištenja i interpretiranja.

***Sanja Lončar** docentica je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Školovala se na Sveučilištu u Zagrebu (povijest umjetnosti, etnologija i kulturna antropologija) i na Sveučilištu Oxford Brookes u Oxfordu u Engleskoj (međunarodna arhitektonska regeneracija i razvoj). Područje njezina znanstvenog i stručnog interesa su interdisciplinarna istraživanja izgrađenog i prirodnog okoliša, zaštita i očuvanje kulturne baštine te regeneracija i održivost u urbanom i ruralnom kontekstu. Objavila je dvadesetak znanstvenih i stručnih članaka u domaćim i inozemnim znanstvenim časopisima i zbornicima radova. Suurednica je (s J. Galjer) knjige *The Caring State and Architecture – Sites of Education and Culture in Socialist Countries* (2021) te suautorica (s I. Pandžom Orkanom) knjige *Spomen-obilježja Domovinskog rata (1991.–1995.) u Sisačko-moslavačkoj županiji / Memorials to the Croatian War of Independence (1991–1995) in the Sisak-Moslavina County* (2022). Suautorica je nekoliko stručnih studija, strateških dokumenata i izložbi. Aktivna je u strukovnim udruženjima, Društvu Terra banalis, Hrvatskom etnološkom društvu i Europskom vijeću za sela i male gradove (ECOVAST). Kontinuirano surađuje s nizom ustanova, udruga, lokalnih samouprava i zajednica te srednjim školama na projektima zaštite i očuvanja baštine.*

Dunja Majnarić-Radošević
dunja.majnarić@yahoo.com

Nastojanje očuvanja starog govora područja Dubašnice na otoku Krku

Inicijativa da se zabilježi stari dubašljanski govor pokrenuta je još 2016. godine, nakon posjeta predstavnika Općine Malinska-Dubašnica njujorškim Dubašljanima, gdje naši brojni stariji iseljenici još komuniciraju na jeziku kakav se nekada govorio u dubašljanskom kraju. Konstatacija da se taj govor gubi u *starome kraju* potakla je zainteresirane da predlože njegovo snimanje. Uz pomoć Općine Malinska-Dubašnica krenulo se u taj projekt. Nakon uvida u nekoliko načina dokumentiranja jezika, za naše je potrebe izabran onaj naveden u tekstu kolegice Irene Kolbas "Dokumentiranje i muzealizacija ugroženih jezika Hrvatske". Ondje je, uz snimanje glasa, preporučeno i filmsko snimanje govornika jer se na taj način prilikom govora mogu uočiti mimika i eventualna gestikulacija, što također pripada specifičnosti govora određenog kraja. U ljeto 2017. godine u Malinskoj su se okupili iseljeni Krčani, koji su i te godine na nekoliko mjeseci došli vidjeti i udahnuti *star kraj*. Bila je to prigoda za dogovor o snimanju naših iseljenih Dubašljana koji još govore *po domaću*. Naš je prijedlog ljubazno prihvatila Tonica Tehomilić, tajnica društva Dubašnica Social Club u New Yorku. Zgodna je slučajnost da je njezin suprug Ivan Tehomilić zaljubljenik u fotografiranje i snimanje. Oboje su pristali sudjelovati u predloženom projektu. Snimljena su tri razgovora starijih Dubašljana na Krku i tri razgovora u New Yorku. Iz tog je materijala napravljena izložba u Malinskoj, koja je bila otvorena mjesec dana, od početka rujna (pa je stoga bila vrlo posjećena od školske djece) sve do 17. listopada – dana koji je na prijedlog hrvatske predstavnice u ICOM-u kolegice Goranke Horjan proglašen Međunarodnim danom nematerijalne kulturne baštine.

Dunja Majnarić-Radošević rođena je u Zagrebu, gdje je pohađala osnovnu školu, IV. gimnaziju i Filozofski fakultet. Diplomirala je etnologiju, engleski jezik i književnost te talijanski jezik i književnost. Nakratko je radila u Etnoparku Kumrovec kao prvi tamo zaposleni kustos etnolog. Od 1978. godine radi sedam godina kao kustosica – voditeljica Etnografske zbirke u Muzeju Sisak. Od 1985. do umirovljenja 2010. godine radila je kao kustosica, od čega 15 godina i kao voditeljica PTT (HPT/HT) muzeja u Zagrebu. U tom je razdoblju stekla zvanja više kustosice i zatim muzejske savjetnice. Autorica je brojnih izložbi i pripadajućih kataloga te stručnih članaka na teme telekomunikacija, filatelije,

etnologije. Svojim je izlaganjima sudjelovala u radu više konferencija u zemlji i inozemstvu. Bila je autorica koncepcije i voditeljica Etnološke škole HED-a od 2001. do 2005. godine. Nakon umirovljenja, trajno zainteresirana za kulturološke teme kvarnerskog područja, istražuje i postavlja nekoliko izložbi s pripadajućim katalozima na tom području.

dr. sc. **Suzana Marjanić**

INSTITUT ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU

suzana@ief.hr

Susret etna i koncepta / konceptualne umjetnosti u umjetnosti performansa ili o potrebi da se tzv. primitivna i suvremena umjetnost spoje u Jedno (Mangelos + V. D. Trokut)

Poduljim, opisnim naslovom nastojim pokriti sve elemente izlaganja koje će biti segmentarno u smislu enumeracije susreta folkloru i umjetnosti performansa, i to od Katalin Ladik, koja je u svojim performansima i izvedbama fonetske poezije koristila narodne, arhaične, šamanske elemente (npr. performans *Vabljenje*, 1970) pa sve do Montažstroja, koji je u projektu *ZONA* (2019) uveo izvedbu epske narodne pjesme *Zidanje Skadra* kao izvedbenu kritiku nikad dovršene (a sada i propale) Sveučilišne bolnice u Zagrebu. Kao najnoviji primjer izvedbenoga susretišta, što se tiče domaće scene, izdvajam novocirkuski kolektiv Tricycle Trauma, koji je u predstavi *Bosa* (2022) interpretirao izvedbu Bosne kroz prizmu Juliana Becka i Meše Selimovića, odnosno njegova romana *Der-viš i smrt*, a kroz scenografske simbole sofre, oklagije i tijesta za pite te zvučne podloge šargije i bubnja. Ujedno, riječ je o folklorno-konceptualnom prisjećanju na Mangelosa i Vladimira Dodiga Trokuta, koji su već šezdesetih godina prošloga stoljeća, dakle u srcu konceptuale, tragali za jedinstvom (izvorišta) tzv. “primitivne” (naivne) i suvremene umjetnosti.

Suzana Marjanić znanstvena je savjetnica u Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu, gdje su joj glavni interesi proučavanja teorije mita i rituala, kulturna i kritička animalistika te izvedbeni studiji. Doktorirala je 2002. godine na temu Nodilove re/konstrukcije “stare vjere” Srba i Hrvata. Objavila je četiri autorske knjige: Glasovi Davnih dana: transgresije svjetova u Krležinim zapisima 1914–1921/22. (2005), Kronotop hrvatskoga performansa: od Travelera do

danas (2014), *Topoi hrvatskoga performansa: lokalna vizura* (2017) i *Cetera animantia: od etnozooologije do zooetike* (2021). Suurednica je sedam zbornika radova, primjerice *Krležin EU/ropski furiosum* (2016) s Bojanom Košticem i *Ekofeminizam: između ženskih i zelenih studija* (2020). Vanjska je suradnica Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Sveučilišta u Zadru i Odsjeka za kroatologiju na Fakultetu hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Za knjigu *Kronotop hrvatskoga performansa: od Travelera do danas* dobitnica je Godišnje nagrade Hrvatske sekcije AICA i Državne nagrade za znanost.

dr. sc. **Andrea Matošević**

CENTAR ZA KULTUROLOŠKA I POVIJESNA ISTRAŽIVANJA SOCIJALIZMA,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI
andreamatosevic@gmail.com

Brodogradilišta i kultura brodogradnje na dokumentarnom filmu nakon 1945. godine

U izlaganju će biti analiziran presjek dokumentarnih filmova (reklamni film i filmske novosti) o jugoslavenskim i hrvatskim brodogradilištima s posebnim naglaskom na pulsko brodogradilište Uljanik u periodu nakon 1945. godine. Jedna od strateških privrednih grana tijekom 45 godina samoupravnog socijalizma, brodogradnja je područje u kojem su postizani uspjesi koji se istovremeno mogu interpretirati kao privredni, tehnički, egzistencijalni, ali i simbolički. Iako u dokumentarnim filmovima o brodogradilištima radnička svakodnevnica, barem prema dostupnom materijalu, gotovo nikada nije bilježena, filmovi poput *Još jedan brod je zaplovio* (1948), *Nаша brodogradnja i brodograđevna industrija* (1955) ili *Ploviti se mora* (1965) nude niz vizualnih i diskurzivnih informacija ključnih za razumijevanje i kontekstualizaciju barem jednog dijela ove nezaobilazne i za niz primorskih gradova ključne privredne grane. Pritom, važnom djeluje i činjenica da su te filmove snimali ili pak u njihovoj produkciji surađivali filmski radnici poput Kreše Golika, Branka Marjanovića ili Aleksandra Arandelovića, koji su zadužili domaću kinematografiju i igranim filmom. Stoga uratke iz domene industrijskog brodogradilišnog filma možemo interpretirati i ishodištem ili pak nastavkom njihova filmskog djelovanja. Taj nas amalgam, sadržan u ipak ne odveć širokom opusu dokumentarnih filmova, vodi u dio zasebnosti onodobne brodogradilišne kulture.

Andrea Matošević izvanredni je profesor na Filozofskom fakultetu i jedan od osnivača Centra za kulturološka i povijesna istraživanja socijalizma pri Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli. Predaje kolegije iz polja etnologije i antropologije i objavio je više monografija i uredničkih knjiga. Za posljednju knjigu *Doći u Pulu, dospjeti u tapiju: etno-filozofska studija lokalnog fenomena 2020. godine* dobio je nagradu Hrvatskog etnološkog društva. Istu knjigu preveo je i 2021. godine objavio Berghahn Books pod nazivom *Almost, but not Quite Bored: An Anthropological Study of the Tapija Phenomenon in Northwest Croatia*. Živi i radi u Puli.

dr. sc. **Duga Mavrinac**

IPAK – ISTRAŽIVAČKI PROJEKTI I AUTORSKE KONCEPCIJE

duga.ipak@gmail.com

Instalacija *Ćemo, Ćemo...ja, ma kako Ćemo?! kao primjer suradnje kulturne antropologije i umjetnosti*

Posljednjih godina mnogobrojna istraživanja o potencijalima sjecišta umjetnosti i antropologije kontinuirano (pre)oblikuju raspravu o etnografskoj metodologiji i praksi kao i proizvodnji znanja (Calzadilla i Marcus 2006; Schneider 2008; Downey 2009; Leavy 2009; Schneider i Wright 2006, 2010, 2013; Ingold 2011, 2013; Strohm 2012. i dr.). U većini slučajeva zagovara se snažniji angažman u senzornom, afektivnom i postkolonijalnom prikazu *terena*, potičući rasprave o možebitnim doprinosima kreativne ili eksperimentalne suradnje antropologa, kustosa i umjetnika, u istraživačkom procesu i reprezentativnim praksama (Grimshaw 2001; Crawford 2008; Kester 2008; Downey 2009; Campbell 2011; Brodine et al. 2011; Errington 2012; Rutten 2017). Ovo izlaganje predstavlja suradnju kulturne antropologinje Duge Mavrinac i umjetnice Božene Končić Badurine. Autorice potpisuju istraživanje, osmišljavanje i realizaciju instalacije *Ćemo, Ćemo...ja, ma kako Ćemo?!* o plaćenom neformalnom radu u kućanstvu hrvatskih njegovateljica starijih i nemoćnih osoba u Italiji, nastale u sklopu izložbe “Između tamo i tamo: anatomija privremenih migracija” u Muzeju moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci kao dio europskog projekta *RiskChange*. Navedena suradnja, oblikovana unutar ponekad neukroćenog dijaloga dviju disciplina (Pussetti 2018), istražuje reprezentacijske metode i zagovaračke prakse upotrebom audioinstalacije, crteža i kroz sam postav. Nadilazeći tekstualnost

istraživanja kroz opredmećivanje pojedinih fenomena i teorijskih pojmova (poput crteža olovkom koji prikazuju specifičnost položaja njegovateljica u smjeru dvostruke drugosti – kao žene i kao radnice – i dvostruke odsutnosti – boravak i život “na dvije adrese”) nudi njihovo novo čitanje. Pritom, spoj umjetničke i etnografske poetike izlaganja u suptilnom, ali nedvosmislenom smjeru, koristeći osjetilnu dimenziju samog rada, upisuje novu i veću vidljivost, inače nevidljivih radnika, unutar samog muzejskog i javnog prostora.

Duga Mavrinac kustosica je u kustosko-istraživačkom kolektivu IPAK i doktorandica kulturne antropologije i etnologije pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Njezini istraživački interesi usmjereni su na teme neformalne i solidarne ekonomije, ženske radne migracije, komodifikacije njege i plaćenog rada u kućanstvu. Među ostalima, potencijale suradnje antropologije i umjetnosti istraživala je kao autorica projekta i kustosica istoimene izložbe *Između tamo i tamo; anatomija privremenih migracija* (2017. i 2019.), projekta *Odbačeno; prilozi za studije vrijednosti* (2021.-2024.) i izložbe “*Ovo nije predmet*” (2022.). Stručna je suradnica na projektu *Solidarna ekonomija u Hrvatskoj; antropološka perspektiva (SOLIDARan)* Hrvatske zaklade za znanost, članica uredništva časopisa *Visual Ethnography*, alumna međunarodnog doktorskog programa *Transformations in European Societies Network* pod vodstvom Sveučilišta Ludwig-Maximilians u Münchenu u Njemačkoj, autorica više stručnih i znanstvenih radova i članica strukovnih udruženja.

dr. sc. **Tihana Petrović Leš**

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
tples@ffzg.hr

dr. sc. **Tihana Rubić**

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
trubic@ffzg.hr

Ivan Grkeš, asist.

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
ivangrkes@gmail.com

Prilog istraživanju znanstvenog opusa Milovana Gavazzija na primjeru fotografske građe Arhiva Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju

U dosadašnjim istraživanjima u sklopu subdiscipline povijesti hrvatske etnologije doprinos Milovana Gavazzija području vizualne antropologije ostao je nedovoljno obrađen. Gavazzijev fotografski rad u tom smislu ostao je u sjeni njegova doprinosa na području etnografskog filma. S obzirom na novije trendove u istraživanjima povijesti etnologije, predmet ovog izlaganja bit će Gavazzijev fotografski angažman u svrhu boljeg poznavanja njegova znanstvenog opusa. Fotografskom građom, koja je nastala za vrijeme Gavazzijevih terenskih istraživanja, izvrsno su dokumentirani različiti aspekti života i svakodnevice, zbog čega ona danas predstavlja relevantan izvor za proučavanje povijesti struke te kulturne povijesti uopće. Građa se danas čuva u Arhivu Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju te je započet rad na njezinoj sistematizaciji i digitalizaciji. U izlaganju ćemo se stoga osvrnuti na Gavazzijev fotografski angažman i važnost sačuvane fotografske građe. Posebna će pažnja biti posvećena dvama bitnim pitanjima koja proizlaze iz naslovne teme: 1) kako fotografska građa može biti poželjan izvor za proučavanje subdiscipline povijesti hrvatske etnologije te 2) kako ona doprinosi mijenjaju dosadašnjih pogleda na Gavazzijev istraživački opus. Istraživanje će u metodološkom smislu biti utemeljeno na kvalitativnoj i kvantitativnoj analizi fotografske građe čiji je autor Milovan Gavazzi, kao i na literaturi u kojoj su obrađeni pojedini aspekti povijesti i metodologije struke.

Tihana Petrović Leš redovita je profesorica u trajnom zvanju pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Diplomirala je 1987. godine etnologiju i arheologiju na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 1992. obranila je magistarski rad, a disertaciju 1997. godine. Područja njezinih istraživanja su povijest hrvatske etnologije, ženska ekonomija: organizirano kućno rukotvorstvo, antropologija tekstila – tekstilno rukotvorstvo i odijevanje, baština i nematerijalna baština – čipkarstvo. Godine 2008. je primila nagradu “Milovan Gavazzi” Hrvatskog etnološkog društva u kategoriji znanstveno-nastavni rad. Autorica je triju znanstvenih knjiga (Lepoglavsko čipkarstvo, 2008. i Znanost i svjetonazor: etnologija i prosvjetna politika Banovine Hrvatske 1939.-1941. (u koautorstvu) te Mjesta sjećanja: Sv. Rok i Lovinac, 2022.). Koscenaristica je i suradnica u osam dokumentarnih filmova u proizvodnji HTV-a. Voditeljica je Arhiva Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju. Vodila je znanstveno-istraživačke projekte uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja, a trenutno je voditeljica institucijskoga projekta Vizualni identitet hrvatske nacije i domovine u prvoj polovici 20. stoljeća, financiranog sredstvima Sveučilišta u Zagrebu.

Tihana Rubić izvanredna je profesorica pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je doktorirala 2012. godine s temom iz područja antropologije rada i urbane neformalne ekonomije. Područja njezinih istraživanja su antropologija rada, antropologija obitelji i srodstva, urbana održivost, zeleni javni prostori, starenje, kreativna etnografija i primijenjena antropologija. Dobitnica je nagrade “Milovan Gavazzi” Hrvatskog etnološkog društva u kategoriji znanstveno-nastavni rad. Glavna je urednica časopisa *Studia ethnologica Croatica* i potpredsjednica Hrvatskog etnološkog društva. Autorica je knjige *Nezaposleni u gradu: antropologija rada i neformalne ekonomije* (2017) i suautorica knjige *Misliti etnografski: kvalitativni pristupi i metode u etnologiji i kulturnoj antropologiji* (2016). Istražuje u okviru bilateralnoga hrvatsko-slovenskoga projekta HRZZ-a *Urbane budućnosti: zamišljanje i aktiviranje mogućnosti u nemirnim vremenima* (voditeljice: dr. sc. Valentina Gulin Zrnić i dr. sc. Saša Poljak Istenič), projekta HRZZ-a *Ekspozicija: teme i aspekti hrvatske fotografije u Hrvatskoj od 19. stoljeća do danas* (voditeljica: dr. sc. Sandra Križić Roban) te institucijskoga projekta *Vizualni identitet hrvatske nacije i domovine u prvoj polovici 20. stoljeća* (voditeljica: prof. dr. sc. Tihana Petrović Leš).

Ivan Grkeš završio je diplomski studij etnologije i kulturne antropologije, povijesti te informacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od

2021. godine zaposlen je na radnom mjestu asistenta pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Suradnik je na institucijskom projektu Vizualni identitet hrvatske nacije i domovine u prvoj polovici 20. stoljeća (voditeljica: prof. dr. sc. Tihana Petrović Leš). Područja njegova znanstvenog interesa su kulturna povijest, historijska antropologija, povijest hrvatske etnologije, povijest antropologije te mediteranistika. Objavljuje radove u znanstvenim i stručnim časopisima (Studia ethnologica Croatica, Etnološka tribina, Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, Časopis za suvremenu povijest...). Dobitnik je više nagrada: odsječkih nagrada za uspjeh u studiju, rektorove nagrade u kategoriji individualnog znanstvenog rada te nagrade Filozofskog fakulteta "Franjo Marković". Član je strukovnih udruga Hrvatsko etnološko društvo, SIEF, Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti te Hrvatsko arhivističko društvo. Također je suradnik međunarodne mreže za proučavanje povijesti antropologije (History of Anthropology Network – HOAN).

dr. sc. **Sanja Potkonjak**

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
spotkonjak@ffzg.hr

dr. sc. **Tea Škokić**

INSTITUT ZA ETNOLOGIJU I FOLKLORISTIKU
tea@ief.hr

Deindustrijalizacijska umjetnost kao reflektivna nostalgija

U izlaganju namjeravam propitati koncepte deindustrijalizacijske umjetnosti i reflektivne nostalgije na primjerima sisačkih umjetnika Gorana Devića, Marijana Crtalića i Marka Tadića, koji se u svojim filmskim radovima bave procesima i posljedicama propadanja industrije u gradu Sisku. Koncept deindustrijalizacijske umjetnosti djelomično se oslanja na koncept Sherry Lee Linkon (2018) o deindustrijalizacijskoj književnosti kao onoj koja istodobno otkriva s čime se radnička klasa postindustrijskog društva suočava i bori, ali i pokazuje žilavost i otpornost pojedinaca i zajednice da prežive ekonomsku tranziciju i egzistencijalnu propast. Reflektivnu nostalgiju preuzimamo od Svetlane Boym (2010), koju ona definira kao nostalgiju koja je istodobno

kritična i čeznutljiva i koja industrijalizaciji i deindustrijalizaciji ne prilazi kao fiksnim ili jednoznačnim fenomenima. Zato i radovima nekolicine sisačkih umjetnika prilazimo kao refleksivnim kulturnim tekstovima u kojima se umjetnički prorađuje industrijska prošlost Siska; oni su (re)akcija na sadašnju transformaciju života i rada s kojom se susreću stanovnici ovog deindustrijaliziranog grada, ali su i umjetnička vizija onoga što je Sisak mogao biti, odnosno što bi mogao biti. Novi estetski krajolik koji se stvara u filmskom mediju, bilo kao dugometražni dokumentarni film (Dević), kratki eksperimentalni film (Tadić) ili kratki dokumentarni film (Crtalić), krajolik je postutopije koji ovdje tretiramo kao vizualni izvor za etnografiju deindustrijalizacije.

Sanja Potkonjak izvanredna je profesorica na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Predstojnica je katedre za etnološke metode i kartografiju. Predaje različite kvalitativno-metodološke kolegije, Uvod u feminističku antropologiju te Postkolonijalizam i rod. Posljednjih godina u fokusu njezina interesa su kulture rada, postsocijalizam, postkolonijalizam i tranzicija, kao i društveno sjećanje te teme iz područja urbane i postindustrijske etnografije. Trajni interes njeguje spram rodnih i ženskih studija te feminizma. Suosnivačica je i članica uredništva *hed-biblioteke*, elektroničkog nakladničkog niza Hrvatskog etnološkog društva. Bila je dugogodišnja urednica časopisa *Etnološka tribina* i *Studia etnologica Croatica*. Objavila je niz znanstvenih i stručnih radova te dvije knjige *Teren za etnologe početnike* (2014) i *Misliti etnografski: kvalitativni pristupi i metode u etnologiji i kulturnoj antropologiji* (2016) u koautorstvu s Nevenom Škrbić Alempijević i Tihanom Rubić. Zajedno s Teom Škokić, kolegicom i projektnom suradnicom, pripremila je rukopis knjige *Gdje živi tvornica? Etnografija postindustrijskog grada*.

Tea Škokić znanstvena je savjetnica u Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Objavila je dvije knjige *Ljubavni kod: ljubav i seksualnost između tradicije i znanosti* (2011) te *Polutani dugog trajanja: balkanistički diskursi* (2014) zajedno s Andreom Matoševićem. Suuredila je zbornike *Između roda i naroda: etnološke i folklorističke studije* (2004), *Split i drugi: kulturnoantropološki i kulturnostudijski prilozi* (2007), *Horror, porno, ennui: kulturne prakse postsocijalizma* (2011) te *Stranputice humanistike* (2017). Kao vanjska suradnica bila je uključena u preddiplomski i diplomski studij etnologije i kulturne antropologije Filozofskog fakulteta u Sveučilišta Zagrebu s kolegijem *Antropologija seksualnosti, dok je na doktorskom studiju držala kolegij Žene (o)na Balkanu*. Teme kojima se bavi su rodna i feministička antropologija, antropologija

seksualnosti te kultura rada. Bila je jedna od urednica biblioteke Nova etnografija Instituta za etnologiju i folkloristiku. Uskoro joj izlazi knjiga Gdje živi tvornica? Etnografija postindustrijskog grada u suautorstvu sa Sanjom Potkonjak.

Ana Rizmaul, prof. savjetnik

SREDNJA ŠKOLA GLINA

anarizmaul7@gmail.com

Vizualno kao metoda poučavanja u srednjoškolskom obrazovanju

Raznolik karakter kulturne baštine, vizualna kultura i vizualna pismenost interdisciplinarno se uklapaju u više srednjoškolskih nastavnih predmeta, među kojima su velikim dijelom Likovna umjetnost za gimnazije, umjetničke škole i Povijest hrvatske kulturne baštine ili Povijest arhitekture i umjetnosti za dio programa u strukovnim školama. Suvremeno društvo teži razvoju kompetentnog promatrača/sudionika koji na različite načine doživljava, razumijeva, kreira ili vizualno predstavlja svoju svakodnevicu, okruženje ili kulturu. Stoga je sposobnost kritičkog propitivanja, razumijevanja i korištenja vizualnog jezika, znakova i simbola, kao i osnova vizualne (danas i digitalne) pismenosti postala jedna od ključnih kompetencija. Dugogodišnji rad u više srednjih škola na području Banije, a zbog male tjedne satnice predmeta, naveo me je na aktiviranje učenika i neposredniji nastavni rad. Fotobilješke, videosadržaji, terenske nastave, radionice na terenu, uporaba digitalnih alata u obradi sadržaja, komunikaciji ili prezentaciji te kreiranje digitalnih mapa, portfolija i slično zabilježili su niz vrlo zanimljivih suradnji s institucijama, pojedincima i udrugama. U ovakvom je radu i projektima često u fokusu lokalna baština. Sve su to primjeri dobre obrazovne prakse i uporabe vizualnih metoda kojima se unaprjeđuju procesi učenja. Neplanirana i iznenadna situacija izazvana pandemijom bolesti COVID-19 učinila je obrazovni proces još izazovnijim, aktivnijim i aktualnijim. U jednom je trenutku, osim učenika, i širi dio njihovih obitelji bio upućen i aktivno pratio obrazovne sadržaje putem e-škole. Bilo je izazovno prilagoditi nastavu i aktivnosti u *online* nastavi ili mješovitim oblicima nastave. Promjena nastavne strategije zahtijevala je dominantnu uporabu vizualnih metoda u novom digitalnom okruženju, usmjeravajući nas pritom na sinkronu ili asinkronu vizualnu komunikaciju i suradnju u kojoj je odnos učenika i nastavnika bio izrazito važan, što se i pokazalo u ponovnom susretu uživo u razredu.

Ana Rizmaul diplomirana je povjesničarka umjetnosti i komparatistica književnosti (sa stalnim zaposlenjem u zvanju profesorice Likovne umjetnosti, Hrvatskog jezika, Povijesti hrvatske kulturne baštine te Estetike i umjetnosti) s obnovljenim statusom profesorice savjetnice od 2019. godine. Zbog specifičnosti raspodjele satnice radi u četiri srednje škole – Srednjoj školi “Ivana Trnskoga” Hrvatska Kostajnica, Srednjoj školi Topusko, Srednjoj školi Glina i Srednjoj školi Viktorovac – već pune 24 godine. Aktivna je članica Društva Terra banalis od 2015. godine te dopredsjednica Društva od 2017. godine do danas. Kroz svoj rad i aktivnosti u Društvu Terra banalis nastoji ostvariti interakciju škola u kojima radi, lokalne zajednice i važnih institucija, a sve u želji revitalizacije baštine te prepoznavanja baštine kao generatora pozitivnih promjena na prostoru Banije.

Juraj Šantorić, student preddiplomskog studija

ODJEL ZA ETNOLOGIJU I ANTROPOLOGIJU, SVEUČILIŠTE U ZADRU
jurajsantoric@gmail.com

Izvedba kao način probavljanja kulturnog supstrata, ili performans kao moguća metoda vizualne antropologije

Medij performansa u svojoj konceptualnoj fleksiji predstavlja rubno područje između izvedbene i vizualne umjetnosti, što se preslikava i na kulturnoantropološka disciplinska promišljanja ove forme. Lisa Cartwright i Marita Sturken (2001) u svom se *Uvodu u vizualnu kulturu* referiraju na niz performansa različitih žanrova, ne dovodeći pritom u pitanje njihov vizualni identitet kao temeljno obilježje forme. S druge strane, u metodološkom polju antropologije performans se dosad ponajviše pozicionirao unutar Turnerove instruktivno-kinetičke, izvedbene antropologije te imaginativne i kreativne etnografije Kazubowski-Huston (2016, 2018). U kontekstu hrvatske antropologije performans kao kulturni fenomen tek je nedavno prepoznat kao tema istraživanja, i to u pismu Suzane Marjanić (2014, 2017). Međutim, performans kao etnografska metoda na domaćem terenu još uvijek iščekuje svoj procvat, pa su zasad u literaturi tek prepoznate klice istog u performansu Ivana Šeremeta *Sa Šeremetom na kavi*, na temelju kojeg je Snježana Kauzlarić postavila tezu o performansu kao mogućem vizualnom tekstu, a posljedično i vizualnoj antropologiji (2013). Inspiriran dosadašnjim iskustvom izvođenja autorskih performansa (pri čemu iritabilnost i vlastiti “imaginativni horizont” izvođenja i diskurse koje izvedba otvara promatram kao “teren u antropologu”,

a ne kao “antropolog na terenu”), u izlaganju ću prezentirati svoje viđenje odnosa antropologije i performansa, ali i njegove potencijale, referirajući se na koncepte poput reprezentacije, intersubjektivnosti, *Mitspielea* i *Gesamtkunstwerka*. Cilj izlaganja je prezentirati performans kao legitimnu etnografsku metodu te izložiti koji su to slojevi performansa, kao događaja, koji ga čine dijelom vizualne kulture, ali i vizualne antropologije.

*Juraj Šantorić student je preddiplomskog studija etnologije i antropologije te filozofije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zadru. Dobitnik je Rektorove nagrade na preddiplomskoj razini. Zainteresiran je za istraživanje ambijentalnosti, performativnosti i umjetnosti performansa. Autor je performansa *Horizont mora i mlijeka – PERSPEKTIVA AUTOPOZDRAVA*, *Sutra je novi rat* (, iliti danas kao *destrukcija stvarnosti*), *Akademski ZZZ...* (omaž ustajalom znanju).*

dr. sc. **Noel Šuran**

OSNOVNA ŠKOLA SVETVINČENAT

noel.suran@gmail.com

Specifičan način sviranja na *duplice* ili *svirale* rekonstruiran putem videosnimke ili kako sam pronašao, naučio i rekonstruirao zanimljivu sviračku tehniku od pok. *barba* Blaža

Etnologija i kulturna antropologija nezamisliva je bez vizualnog. Prve etnografske zapise upotpunjavali su crteži samih etnologa ili likovnjaka, koji su često bili zaduženi za vizualno za vrijeme etnoloških terenskih istraživanja. Kasnije, pojavom fotografskog aparata, bilježenje etnografskih zanimljivosti bilo je mnogo jednostavnije. Naturalistički crtež je precizan, fotografija više, audiozapis također. Međutim, videozapis nam ipak donosi najviše informacija. Sjećam se kako sam ponekad bio začuđen, gotovo razočaran kada sam prvi put uživo vidio izvođače – tradicijske pjevače ili svirače, nakon što sam ih prethodno “upoznao” slušajući njihove izvedbe putem audiosnimaka. Često su izgledali drugačije nego što sam ih zamišljao. Neki su mi sudeći po glasu u mojim predodžbama zvučali puno stariji, a zapravo su bili mlađi ljudi i obrnuto. Tradicijskog svirača Blaža Glavaša (1921.–2005.) iz Fondola kod Pule (rodom iz Bičića) najviše sam upoznao putem audiosnimki koje su se redovito emitirale na Radio Puli. Redovito sam pratio emisije tradicijske glazbe. Braća Blaž i Martin bili su vrsni svirači na svim tradicijskim

glazbalima iz prve tradicije, napose na *roženicama*. Možemo ustvrditi kako su bili reprezentativni tradicijski svirači koji su tradicijsku glazbu Istre – dvoglasje tijesnih intervala – prezentirali diljem zemlje i inozemstva. Blaž je izvrsno, virtuozno svirao *duplice*. Po mišljenju mnogih svirača i poznavalaca tradicijske glazbe bio je jedan od najboljih svirača prve tradicije. Blaž je svirao na *duplice* tako da je na lijevoj svirali koristio donji otvor cijevi kao četvrtu rupicu. Takav način sviranja specifičan je i povezuje ga sa sviranjem *roženica*, naimе one imaju više rupa za prebiranje, a time i više mogućnosti. Stoga je, da bi dobio zadovoljavajuću melodiju, koristio dodatne otvore na glazbalu, što bez videozapisa njegovih svirki ne bi bilo moguće znati.

Noel Šuran rođen je u Puli. Likovnu pedagogiju završio je na Akademiji primijenjenih umjetnosti Sveučilišta Rijeci. Doktorirao na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju. Dugi niz godina bavi se nematerijalnom kulturom – tradicijskom glazbom. Uključen je u nekoliko domaćih i međunarodnih znanstvenih i umjetničkih projekata. Radi kao nastavnik likovne kulture. Član je Hrvatskog etnološkog društva, Hrvatskog društva likovnih umjetnika Istre i Hrvatskog društva skladatelja. Živi i stvara u Savičenti.

Maja Žebčević Matić

GRADSKI MUZEJ POŽEGA

maja@gmp.hr

Obiteljska amaterska fotografija kao medij za lociranje, istraživanje i interpretaciju etnoloških i antropoloških tema

Projekt digitalizacije obiteljskih fotografija Etnološkog odjela Gradskog muzeja Požega pod nazivom *Klub čitatelja vlastite prošlosti* u dvije godine svoga postojanja od potencijalnog propadanja na terenu spasio je, odnosno digitalizacijom učinio vidljivim javnosti više od 25.000 obiteljskih fotografija s područja Požege i Požeštine. Stvaranjem opsežne, lako pretražive baze podataka skeniranih obiteljskih fotografija s izuzetno kvalitetnim metapodacima sakupljenim u intervjuima s njihovim vlasnicima te izjavama o pravu korištenja, pozicionira požeški muzej kao mjesto sabirališta kolektivne memorije u kojemu je presudan doprinos pojedinaca u rasvjetljavanju zajedničke prošlosti zajednice. *Klub čitatelja vlastite prošlosti*

nije samo učinio pristupačnom javnosti vrlo rijetku i atraktivnu građu za istraživanje i dokumentiranje brojnih tema nego je i potaknuo istraživanje mnogih nedovoljno istraženih tema. Korištenje obiteljskih fotografija u dokumentacijske, istraživačke, interpretacijske i edukativne svrhe od vrtića do sveučilišta, između ostalog, potaknulo je jačanje osobnog, ali i kolektivnog identiteta zajednice. Tome svakako pomažu vrlo posjećena interaktivna druženja *Kluba čitatelja vlastite prošlosti*, kroz koja se, zahvaljujući projiciranju digitaliziranih obiteljskih fotografija u svrhu interpretacije pojedinih tema zajedničkim čitanjem njihovih detalja kao ključem razumijevanja, potiče zanimanje za prošlost, običaje i način života stanovnika tijekom proteklih stotinjak godina. Posebnu ulogu u čitanju fotografija imaju građani starije životne dobi, kojima su ovakva prisjećanja kroz prenošenje znanja i iskustava na mlađe generacije svojevrsna terapija i način uključivanja u društvo. Uz snimanje i izravno prenošenje sastanaka Kluba preko društvenih mreža i YouTube kanala muzeja, kojima je cilj uključivanje što većeg broja ljudi i njihovih saznanja, ova će etnografska građa na atraktivan, edukativan, poticajan način s nizom interakcijskih sadržaja, pretraživim dijelom baze podataka, prošlosnim pričama bogato ilustriranim jedinstvenim fotografijama građana kao jedna od eksperimentalnih etnoloških metoda biti ubrzo dostupna i putem mrežne stranice projekta koja je u izradi.

Maja Žebčević Matić diplomirana je etnologinja, muzejska savjetnica u Gradskom muzeju Požega. Uz brigu o povjerenim Zbirkama, fokusirana je na prikupljanje građe te istraživanje tema nematerijalne kulturne baštine, posebice grada Požege, kao i na pronalaženje inovativnih načina njihove interpretacije u svrhu razvoja posjetitelja muzeja i jačanja identiteta. Rezultat tih nastojanja brojne su etnoprezentacije, projekti Ajmo (se) brijat!, eMuzej, Klub čitatelja vlastite prošlosti te Muzej u loncu, za što je dobila više nagrada. Autorica je brojnih izložbi i stručnih radova, a veliki dio radnog vijeka u muzeju provela je kao ravnateljica. Deset godina radila je kao ravnateljica u novoobnovljenom Gradskom Kazalištu Požega producirajući kazališne predstave požeških autora Antuna Kanižlića, Srdana Tucića, Josipa Eugena Tomića i Miroslava Kraljevića u cilju revitalizacije zaboravljene književne baštine, popularizacije nedovoljno poznatih zavičajnika i razvijanja publike.

Panel diskusija: O perspektivama i izazovima struke na tržištu rada

Diskusiju otvara:

dr. sc. **Olga Supek** izlaganjem “Profesija etnolog – pogled unatrag”

U diskusiji sudjeluju:

dr. sc. **Marijana Belaj**

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU,
FILOZOFSKI FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

dr. sc. **Danijela Birt Katić**

ODJEL ZA ETNOLOGIJU I ANTROPOLOGIJU, SVEUČILIŠTE U ZADRU

Željka Jelavić

ETNOGRAFSKI MUZEJ, ZAGREB

Ivana Radovani Podrug

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE, KONZERVATORSKI ODJEL
U SPLITU, MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA RH

Pozivaju se i svi prisutni da se priključe diskusiji.

***Danijela Birt Katić** docentica je na Odjelu za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru. Doktorirala je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u području antropologije obitelji i srodstva. Bavi se istraživačkim i nastavnim radom koji obuhvaća teme u području antropologije obrazovanja i antropologije obitelji te povijesnog razvoja hrvatske etnologije. Trenutno je koordinatorica hrvatskog tima Erasmus+ projekta Digitalna inkluzija u obrazovanju nastavnika (voditeljice: dr. sc. Jelena Tošić i dr. sc. Christa Markom, Sveučilište u Beču). Voditeljica je institucionalnog projekta pri Sveučilištu u Zadru Politike prikupljanja etnografske građe od 1897. do 1944.: Učitelji kao stvaratelji etnografskog znanja, suradnica na institucijskom projektu Podglogovik na Biokovu: Graditeljski diskontinuiteti, devastacije i reciklaže (DisKont) (voditelj: dr. sc. Željko Miletić) te suradnica na projektu Pazi što jedeš laboratorij.*

***Marijana Belaj** redovita je profesorica na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Više od 20 godina*

predaje na svim razinama sveučilišne nastave. Njezin znanstveni interes posebno je usmjeren na različite aspekte religioznosti i religijske pokrete, hodočašća i sveta mjesta, religijske krajolike te interreligijske odnose. U novije vrijeme usmjerena je na primijenjenu antropologiju te stanje struke na tržištu rada. Obnašala je ili obnaša nekoliko funkcija u različitim tijelima i institucijama. Posebno relevantno za ovu panel diskusiju je to da je u razdoblju od 2015. do 2016. godine bila koordinatorica na projektu Usklađivanje studijskih programa iz područja društvenih i humanističkih znanosti s potrebama tržišta rada u okviru EU programa Europskog socijalnog fonda (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, voditelj Dragan Bačić) te je od 2017. do 2021. godine bila predsjednica Sektorskog vijeća za povijest, znanost o umjetnosti, arheologiju, etnologiju i antropologiju pri Ministarstvu znanosti i obrazovanja.

Željka Jelavić radi kao muzejska savjetnica u Etnografskom muzeju. Diplomirala je sociologiju i etnologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1984. godine te magistrirala rodne studije na Centralnoeuropskom sveučilištu u Budimpešti na interdisciplinarnom studiju Rod i kultura 1998. godine. U Etnografskom muzeju u Zagrebu zaposlena je od 1990. do 1995. godine u području muzejske edukacije. Njezini istraživački interesi usmjereni su antropologiji tijela i seksualnosti te feminističkoj antropologiji. Autorica je niza izložbi, stručnih članaka te urednica knjiga i priručnika, kao i organizatorica domaćih i međunarodnih konferencija. Od 2007. do 2011. godine bila je predsjednica Hrvatskog etnološkog društva. Dobitnica je posebnog priznanja Hrvatskog muzejskog društva za 2012. godinu za rad s društveno osjetljivim skupinama za projekt Dva muzeja iz susjedstva i posebnog priznanja Hrvatskog muzejskog društva za osobiti doprinos radu Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju 2018. godine.

Ivana Radovani Podrug zaposlena je u Konzervatorskom odjelu u Splitu kao viša stručna suradnica – konzervatorica za pokretnu i nepokretnu kulturnu baštinu. Obavlja poslove valoriziranja, ažuriranja baze podataka etnografske baštine, topografije spomenika tradicijske arhitekture te sudjeluje u provođenju upravnog postupka i stručnog nadzora u poslovima zaštite pokretne i nepokretne baštine. Izrađivala je prijedloge za upis u Listu zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara Republike Hrvatske i za upis na UNESCO-ovu Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. Bila je uključena u projekte Political Places in Change: the Case of Kumrovec, Identitet i etnogeneza primorskih Bunjevacu, a kao suradnica pripremala je etnografski dio izložbe “Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja”. Sudjelovala je radionici Historic masonry and render restoration at the International built heritage conservation training centre

u Rumunjskoj i u organizaciji IV. simpozija slovenskih i hrvatskih etnologa konzervatora u Starom Gradu na Hvaru.

Olga Supek etnologinja je i kulturna antropologinja, danas umirovljenica. Još tijekom studija etnologije i sociologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kasnih šezdesetih i ranih sedamdesetih godina 20. stoljeća surađivala je s *Etnografskim Atlasom Jugoslavije, Etnografskim muzejem, s Odborom za narodni život i običaje JAZU te s Međunarodnom smotrom folkloru. Poslijediplomski studij kulturne antropologije završila je na Sveučilištu Michigan u Ann Arboru u SAD-u. Bila je suradnica Instituta za radne i industrijske odnose (Institute of Labor and Industrial Relations) Sveučilišta Michigan od 1975. do 1976. godine te Instituta za etnologiju i folkloristiku od 1976. do 1988. godine; predavala je na poslijediplomskom studiju Odsjeka za etnologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 1984. do 1991. godine, kao i na dodiplomskom od 1988. do 1991. godine, na poslijediplomskom studiju Prirodoslovno-matematičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 1988. do 1990. godine, a zatim na Sveučilištu Texas u SAD-u od 1990. do 2009. godine te na Sveučilištu u Zadru od 2009. do umirovljenja krajem 2014. godine. Na Sveučilištu Texas u Tyleru sudjelovala je u izgradnji studijskog programa kulturne antropologije i internacionalnih studija, a pri Sveučilištu u Zadru od 2000. godine u pokretanju studija etnologije i kulturne antropologije. Kao sveučilišna nastavnica na Sveučilištu Texas u Tyleru primila je 2005. godine Priznanje za petnaestogodišnji nastavni rad. U terenskim istraživanjima (Markuševac, Jaskansko prigorje, Istra, Pelješac) fokusirala se na odnose između ekonomskog i simboličkog aspekta kulture, posebno na tipove razmjena u manjim zajednicama i na položaj žene u njima. Terensko istraživanje u gradu Detroitu (vidi Ljeto u Detroitu, HED, Zagreb 2020), kao i u Jaskanskom prigorju kasnih 70-ih, obavljala je na način dužeg, višemjesečnog boravka u istraživanim zajednicama što je u domaćoj etnologiji tada, a dijelom i danas, bilo metodološki iznimno. Osamdesetih godina 20. stoljeća bila je u domaćoj etnologiji prominentna nositeljica istraživanja etnosa, simboličkih društvenih odnosa i razmjena, roda u tradicijskom društvu te povijesti etnologije u Hrvatskoj. Tih godina isticala se i svojim angažmanom u Hrvatskom etnološkom društvu. Od 1978. do 1989. godine bila je članica Uredništva časopisa *Etnološka tribina*, od 1983. do 1985. godine potpredsjednica, a od 1985. do 1987. predsjednica Društva. Godine 2021. Olga Supek je primila Nagradu "Milovan Gavazzi" za životno djelo, priznanje za iznimne doprinose u nastavi, u znanstvenom i stručnom radu te ugledu struke u domaćim i međunarodnim okvirima.*

Poster sesija

Ana Antolković

ana.antolkovic57@gmail.com

Martina Novosel

OSNOVNA ŠKOLA MARKUŠEVEC

novosel.martina@gmail.com

Martina Petrović

petrovimartina@gmail.com

Martina Piškor

HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

martina.piskor4@gmail.com

Poster: “Ste se zriktale! Etnološki i kulturnoantropološki rad u virtualnom ruhu”

Poster će prikazivati rad autorica na prezentiranju njihovih etnoloških i kulturnoantropoloških istraživanja putem vizualnih medija. Autorice su tijekom proteklih osam godina prikupile bogatu (auto)etnografiju istražujući primarno antropologiju tekstila pri čemu su glavne teme bile život žena i odijevanje u ruralnom dijelu grada Zagreba, pokrivajući pritom svojevrsni “obruč” grada (sjever – Markuševec, istok – Adamovec, jug – Hrelić, zapad – Vrapče). Spomenute pravce povezale su s vizualnom antropologijom istražujući na svojim privatnim obiteljskim fotoarhivima, a što su produbile dodatnim mogućnostima prikaza rezultata istraživanja putem virtualnih izložbi i etnološkog filma. Nakon pisanja nekoliko tekstova u standardnom obliku pisanog znanstvenog rada i izrade fizičke izložbe, odlučile su svoja istraživanja prenijeti široj publici i u formatima u kojima ih dotad nisu prikazivale. Pritom su otvorile pitanja o predstavljanju rezultata etnoloških i kulturnoantropoloških radova u virtualnom obliku, kriterijima odabira pojedinih fenomena koje su predstavile i o učenju o digitalnim alatima i njihovu potencijalu približavanja etnoloških i kulturnoantropoloških radova široj publici. Poster će prikazivati fotografije s virtualne i fizičke izložbe “Ste se zriktale! Transformacije u odijevanju ruralnog Zagreba 1960-ih”, fotografije s procesa nastanka istoimene izložbe, nekoliko QR kodova – na spomenutu virtualnu izložbu, na kratku virtualnu šetnju fizičkom izložbom te na kratki etnografski film *Slučaj trajna*,

koje će čitatelji postera moći pogledati skeniranjem QR koda putem svojih mobilnih telefona. Uz fotografije će biti objašnjen proces izrade virtualne izložbe i kratkog etnološkog filma, što podrazumijeva podatke o digitalnim alatima uz pomoć kojih su ih autorice odlučile predstaviti publici, pristup odabiru podataka koji će biti prezentirani te pisanju samih tekstova za izložbu / scenarija za film, kao i objašnjenje izazova s kojima su se kao etnologinje i kulturne antropologinje susretale prilikom njihove izrade.

***Ana Antolković** magistrirala je 2018. godine pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju te južnoslavenske jezike i književnosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Područja njezina stručnog etnološkog i kulturnoantropološkog interesa su antropologija tekstila, antropologija društvenog sjećanja i vizualna antropologija. Tijekom studija bila je aktivni član Kluba studenata etnologije i kulturne antropologije (KSEKA), u sklopu kojeg je sudjelovala u raznim aktivnostima. Tijekom 2018. i početkom 2019. godine radila je kao arhivist za Hrvatsko etnološko društvo te je izlagala na raznim znanstvenim i stručnim konferencijama. Od 2019. do 2021. godine radila je u Institutu za etnologiju i folkloristiku kao dokumentarist i u polju digitalne humanistike. Godine 2020. u suradnji s kolegicama napravila je izložbu “Ste se zriktale! Transformacije u odijevanju ruralnog Zagreba 1960–ih”, koja je bila izložena u CEKATE-u te u virtualnom formatu. U slobodno vrijeme izlaže na konferencijama te piše prikaze i članke za časopise etnološke i kulturnoantropološke tematike.*

***Martina Novosel** magistrirala je 2017. godine pri Odsjeku za germanistiku te etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Trenutno je nastavnica njemačkog jezika u Osnovnoj školi Markuševac te je 2021. godine stažirala pri razvoju projekta iz područja digitalne humanistike My House of European History pri Europskom Parlamentu u Luksemburgu. Teme njezina znanstvenog interesa obuhvaćaju područja etnomuzikologije i folkloristike, tradicijske kulture jugoistočne Europe te feminističke antropologije. Njezini su radovi u obliku različitih preglednih, znanstvenih članaka i recenzija objavljeni u domaćim stručnim časopisima poput Etnoloških istraživanja i Narodne umjetnosti te u inozemnim publikacijama poput Stambena baština u dolini gornje Kupe i Čabranke (Slovenija) te Radio und Identitätspolitik (Njemačka, Švicarska). Rad Život žene zagrebačkog prigorja – promišljanje ženske supkulture i njene uloge u suvremenom predstavljanju identiteta grada Zagreba 2017. godine nagrađen je i Rektorovom nagradom Sveučilišta u Zagrebu.*

***Martina Petrović** završila je 2018. godine studij sociologije i povijesti umjetnosti, a potom i studij etnologije i kulturne antropologije te antropologije na Filozofskom*

fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena je kao novinarka na portalu Journal. Njezin istraživački interes obuhvaća teme iz sociologije i antropologije grada s naglaskom na društvene i prostorne transformacije. Tijekom studija bila je aktivna članica predsjedništva Kluba studenata povijesti umjetnosti, organizatorica je nekoliko izložaba, sudionica različitih kongresa te dobitnica Posebne Rektorove nagrade 2015. godine te Godišnje nagrade "Milovan Gavazzi" u kategoriji studentski rad u 2017. godini.

Martina Piškor završila je 2018. godine studij povijesti na Hrvatskom katoličkom sveučilištu. Od 2018. do 2019. godine bila je na stručnom osposobljavanju za zanimanje arhivist u Hrvatskom državnom arhivu, gdje radi od 2021. godine. Dugi niz godina je vanjska suradnica Memorijalnog stana Marije Jurić Zagorke i Gornjogradskih coprnica te volonterka portala Beli Zagreb grad. U njezinu istraživačkom radu ističu se teme povijesti žena, kulturalne te povijesti svakodnevice. Još kao studentica bila je sudionica različitih kongresa te je joj je u Zborniku dana Marije Jurić Zagorke objavljen rad naslova "Emocionalni 'Misterij žene' Zofke Kveder". Sudjelovala je na međunarodnom znanstvenom skupu *Modern Women Thinkers: Intellectual Development of Women in the 20th Century* s temom "The 'Ladies Association' and 'Ladies Club': Two Examples of Women's Societies in Zagreb (1901-1914)".

Jasmina Jurković Petras

GRADSKI MUZEJ VIROVITICA

jasmina.jurkovic@muzejvirovitica.hr

Vizualno kao poticaj na interakciju posjetitelja. Tri primjera etnografskih tema stalnog postava Drveno doba

Tijekom procesa osmišljavanja stalnog postava u kreativnom timu GMVT bilo je pregršt ideja, a temama iz Etnološkog odjela željelo se pristupiti na inovativniji način od dosadašnje prakse. Poznavanje muzejske građe, tradicijskih predmeta i mogućnosti izlaganja uvelike je pridonijelo realizaciji ideja i želja kustosa. Kroz tri primjera tema sveprisutnih u većem dijelu slavonskih sela pokazat će se kojim se vizualnim elementima potaknulo posjetitelje na interakciju i prenošenje baštinskih motiva. Također, prenijet će se dio muzeografskih rješenja kojima su se približili etnološki sadržaji različitim dobnim skupinama. Prvim primjerom ukazat će se značaj posjetiteljeve

uloge promatrača kojim se vizualno obogatio stalni postav te tradicijska soba učinila zanimljivom i poželjnom za razgledanje iz različitih kutova. Drugi primjer donosi vizualno pojašnjenje tradicijskog češljanja kroz arhivske fotografije, tekstove i videomaterijal dok se interakcija postiže zasebnim zidom za fotografiranje – transparentnom stjenkom s ocrtanim djevojačkim frizurama i oglavljima. Trećim primjerom pokazuje se vizualna mogućnost uživanja posjetitelja u ulogu aktivnog sudionika slavonskog kola u kojem se na zamišljenoj kružnici postiže ravnopravnost i snaga društvenog plesa, kao i pogled na narodne nošnje. Prezentiranjem navedenih primjera ističu se pozitivna iskustva u vizualizaciji etnoloških sadržaja te prednosti interakcije s posjetiteljima i vizualnog oživljavanja etnografskih predmeta stalnog postava.

Jasmina Jurković Petras kao etnologinja radi na mjestu kustosice Etnološkog odjela Gradskog muzeja Virovitica. Prikuplja, istražuje i obrađuje razne teme u svrhu razvoja odjela i pripadajućih zbirki, a ponajprije vezanih uz podravsku Slavoniju. Sustavno radi na pedagoško-edukativnim sadržajima promičući godišnje i životne običaje te rukotvorska umijeća. Autorica je samostalnih izložbi o uskršnjim običajima, lončarstvu, suvenir lutkama, tradicijskoj prehrani i starosjediocima Virovitice Mikešima. Obradivala je motive čipke na batiće sa ženske kapice u okolici Virovitice te je autorica filma Magija kose (2013) o tradicijskom češljanju i pokrivanju kose u virovitičkome kraju. Obradene je etnografske teme predstavila kroz cjeline u stalnom postavu Drveno doba (2019.) Gradskog muzeja Virovitica. Surađuje s kolegama muzelacima Muzejske udruge istočne Hrvatske te je dugogodišnja voditeljica Sekcije etnologa. Od 2018. godine glavna je urednica Revije Đakovačkih vezova, časopisa koji promiče stručno-popularne radove etnoloških i srodnih tema.

Dubravka Matoković

GRADSKI MUZEJ POŽEGA
dubravkam@gmp.hr

Fotografije kao dokumentarni izvor u istraživanju tradicijskog nakita

U nedostatku (ili rijetko) sačuvanih primjeraka tradicijskog nakita važan izvor podataka, osim usmenih kazivanja o njegovu postojanju, fotografije su seljaka požeškoga kraja u svečanoj narodnoj nošnji snimljene tijekom prve polovice 20. stoljeća. Upravo su se te fotografije pokazale kao vrlo bitan dokumentaran

izvor u rekonstrukciji i istraživanju tradicijskog nakita Požeštine. Obradom i analizom kvalitetno skeniranih fotografija narodnih nošnji iz prve polovice 20. stoljeća uočava se nakit kakav su nosile žene, djevojke, djevojčice, ali i muškarci kao dio svojega svečanog odijevanja. Fotografija se pokazala kao važan izvor podataka koji dokumentira jedan bitan, ali pomalo zanemarenom detalj požeške narodne nošnje kao što je nakit.

Dubravka Matoković etnologinja je i muzejska djelatnica. Diplomirala je povijest i etnologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Od 1997. godine zaposlena je u Etnološkom odjelu Gradskog muzeja Požega kao muzejska savjetnica. Istražuje različite etnografske teme požeškoga kraja (godišnje i životne običaje, dječji svijet, tekstilno rukotvorstvo, narodnu nošnju, žensko oglavlje, tradicijsko posuđe, prehranu). Rezultate istraživanja predstavlja kroz izložbe i kataloge, stručne i popularne tekstove u časopisima Etnološka istraživanja, Glasnik slavonskih muzeja, Vjesnik Gradskog muzeja Požega, Požeški pučki kalendar te u priručniku Narodna nošnja Požeštine – Biškupci (2019). Suradnica na projektima Muzej u loncu, Ženske narodne nošnje i Muške narodne nošnje Zapadne Slavonije – Požega, Pakrac, Novska, Nova Gradiška. Koautorica je budućeg stalnog postava Gradskog muzeja Požega.

dr. sc. **Tanja Kocković Zaborski**

ETNOGRAFSKI MUZEJ
tkzaborski@emz.hr

dr. sc. **Tihana Rubić**

ODSJEK ZA ETNOLOGIJU I KULTURNU ANTROPOLOGIJU, FILOZOFSKI
FAKULTET, SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
trubic@ffzg.hr

dr. sc. **Danijela Birt Katić**

ODJEL ZA ETNOLOGIJU I ANTROPOLOGIJU, SVEUČILIŠTE U ZADRU
dbirt@unizd.hr

Vizualna etnografija: projekt *Pazi što jedeš Laboratorij*

Poster izlaganje tematizirat će terensko-istraživački projekt *Pazi što jedeš Laboratorij*, koji se odvija šestu godinu zaredom pod vodstvom mentora Tanje Kocković Zaborski, Tihane Rubić, Danijele Birt Katić i Matije

Kralja. U projektu sudjeluju studenti Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Odjela za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru, a 2021. godine projektu su se priključili i studenti Sveučilišta u Ljubljani. Izlaganjem nam je namjera prezentirati aktivnosti tijekom šestogodišnjega trajanja projekta. Odabrale smo poster kao format izlaganja kako bismo projekt predstavile u najvećoj mjeri vizualno, kroz fotografije. Osim što želimo ukazati na mogućnost i važnost razvijanja vještine bilježenja i promatranja na terenu pomoću fotoaparata ili videokamere, cilj nam je propitivati mogućnosti i izazove vizualne etnografije, kao i raspoznavati što sve može biti vizualno u etnološkim i kulturnoantropološkim istraživanjima tradicijske prehrane i njezinih suvremenih reprezentacija. S obzirom na izvedbu projekta tijekom dvije pandemijske godine, 2020. i 2021., posterom ćemo obuhvatiti i načine na koje smo u takvim, pandemijskim okolnostima obavljali istraživanja i vizualno bilježili i prezentirali hranu i piće. Jedno od istraživačkih pitanja bilo je i kako kamerom "ući" u obiteljsku svakodnevicu i u dom, ne samo zbog tradicionalnih izazova *insajderstva* i *outsajderstva* nego i zbog epidemioloških restrikcija. Odlučili smo se napustiti dotadašnje prakse grupnih kretanja i snimanja te umjesto toga bilježiti i istraživati kamerom individualno, svatko u vlastitom domu, u vrijeme *lockdowna*. Tako su zabilježene naizgled statične, ali razgovorno žive i bogate, situacije jutarnjeg ispijanja kave, svakodnevni radovi u vrtu ili presađivanje više desetaka sadnica rajčice. Predstavljamo ovim posterom vizualne isječke nekih naših i studentskih istraživačkih iskustava.

Tanja Kocković Zaborski viša je kustosica Etnografskog muzeja u Zagrebu. Doktorirala je 2018. godine s temom iz područja antropologije prehrane. Područja njezinih istraživanja su tradicijska i suvremena prehrana, turizam te primijenjena antropologija. Dobitnica je nagrade "Milovan Gavazzi" Hrvatskog etnološkog društva u kategorijama znanstveno-nastavni rad i za iznimna postignuća na području etnološke muzeologije te doprinos ugledu etnološke i kulturnoantropološke struke i nagrade Hrvatskog muzejskog društva za međumuzejsku suradnju na izložbi "Tržnica – trbuh grada". Organizatorica je festivala tradicijske i ekološke prehrane "Pazi što jedeš" (2011.-2017.) te organizatorica projekta PSJ Laboratorij namijenjenog studentima etnologije. Koautorica je izložbe "Tržnica – trbuh grada" te izložbe "Lica gladi".

Tibana Rubić izvanredna je profesorica pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, gdje je doktorirala 2012. godine s temom iz područja antropologije rada i urbane neformalne

ekonomije. Područja njezinih istraživanja su antropologija rada, antropologija obitelji i srodstva, urbana održivost, zeleni javni prostori, starenje, kreativna etnografija i primijenjena antropologija. Dobitnica je nagrade "Milovan Gavazzi" Hrvatskog etnološkog društva u kategoriji znanstveno-nastavni rad. Glavna je urednica časopisa *Studia ethnologica Croatica* i potpredsjednica Hrvatskog etnološkog društva. Autorica je knjige *Nezaposleni u gradu: antropologija rada i neformalne ekonomije* (2017) i suautorica knjige *Misliti etnografski: kvalitativni pristupi i metode u etnologiji i kulturnoj antropologiji* (2016). Istražuje u okviru bilateralnoga hrvatsko-slovenskog projekta HRZZ-a *Urbane budućnosti: zamišljanje i aktiviranje mogućnosti u nemirnim vremenima* (voditeljice: dr. sc. Valentina Gulin Zrnić i dr. sc. Saša Poljak Istenič), projekta HRZZ-a *Ekspozicija: teme i aspekti hrvatske fotografije u Hrvatskoj od 19. stoljeća do danas* (voditeljica: dr. sc. Sandra Križić Roban) te institucijskoga projekta *Vizualni identitet hrvatske nacije i domovine u prvoj polovici 20. stoljeća* (voditeljica: prof. dr. sc. Tihana Petrović Leš).

Danijela Birt Katić docentica je na Odjelu za etnologiju i antropologiju Sveučilišta u Zadru. Doktorirala je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u području antropologije obitelji i srodstva. Bavi se istraživačkim i nastavnim radom koji obuhvaća teme u području antropologije obrazovanja i antropologije obitelji te povijesnog razvoja hrvatske etnologije. Trenutno je koordinatorica hrvatskog tima Erasmus+ projekta *Digitalna inkluzija u obrazovanju nastavnika* (voditeljice: dr. sc. Jelena Tošić i dr. sc. Christa Markom, Sveučilište u Beču). Voditeljica je institucionalnog projekta pri Sveučilištu u Zadru *Politike prikupljanja etnografske građe od 1897. do 1944.: učitelji kao stvaratelji etnografskog znanja, suradnica na institucijskom projektu Podglogovik na Biokovu: graditeljski diskontinuiteti, devastacije i reciklaže (DisKont)* (voditelj: dr. sc. Željko Miletić) te suradnica na projektu *Pazi što jedeš laboratorij*.

Filmovi

Naslov: Po koprivničkom vinogorju – dokumentarni film o vinogradarstvu Podravine

Trajanje: 22:24

Godina produkcije: 2022. (snimano 2021. i 2022.)

Produkcija: BEYOND PINES, obrt za video i foto, Koprivnica

Autorica: Marija Mesarić

Kamera: Dinko Šimac

Montaža: Dinko Šimac

U razdoblju od 1. travnja 2021. do 1. travnja 2022. godine sniman je dokumentarni film *Po koprivničkom vinogorju* kao dio aktivnosti EU projekta *Vinski folklor kao dio povijesnog identiteta Podravine i Pomurja* pod akronimom reVITALize. Cilj aktivnosti bio je snimanjem videozapisa sačuvati i zabilježiti bogatu i raznoliku prirodnu i kulturnu baštinu Podravine, znanja i umijeća o vinogradarenju koprivničkog vinogorja te predstaviti finalni proizvod – vino. Filmom su dokumentirana već spomenuta znanja i umijeća, vinogradarska tradicija, običaji, arhitektura, zavičajna književnost (poezija F. Galovića) i događanja tijekom vinogradarske godine. Glavni protagonisti filma su koprivnički vinogradari hobisti. Oni su zajedno s vinogradarskim poduzetnicima i stručnjacima (enolozima, savjetnicima za poljoprivredu, etnolozima i konzervatorima) dio narativa te izvor znanja o vinogradarstvu, tradiciji, vinskoj kulturi i načinu života vinogradara, koji je sastavni dio životne radosti, obiteljskog života, ali i problema i poteškoća koji prate vinogradare tijekom vinogradarske godine. Još uvijek je za njih, kako kaže Fran Galović, “samo vu gorica j življenja pravi raj”, i dodaje “mi išćemo ga,- ali – kaj mi znamo?!”

Marija Mesarić završila je gimnaziju “Fran Galović” u Koprivnici i dvopredmetni studij talijanskog jezika i književnosti i etnologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Zaposlena kao viša kustosica u Muzeju grada Koprivnice, gdje od 2006. godine radi kao voditeljica Etnografskih zbirki. Aktivno surađuje s lokalnom zajednicom, a predmet njezina interesa je lokalna i regionalna materijalna i nematerijalna baština s posebnim osvrtom na kulturu prebrane, obrte, običaje, stanovanje, tradicijsko odijevanje i vinogradarstvo, njezino

promicanje putem neformalnog obrazovanja i edukacije, njezina održivost putem istraživanja, dokumentacije, edukacije, valorizacije te populariziranje i primjereno promicanje dobra, o čemu je objavila više radova u muzejskim publikacijama, stručnim i znanstvenim časopisima i zbornicima radova.

Naslov: Pčela – poput kapi vode na dlanu

Trajanje: 13:51

Godina produkcije: 2021.

Produkcija: Etnografski Muzej

Autorica: Željka Petrović Osmak

Kamera: Grgur Žučko i Franka Telebuh

Montaža: Franka Telebuh

Film je snimljen u proljeće 2021. godine na obiteljskoj pčelarskoj farmi Mihaljević med. Poticaj za izradu filma je bila gostujuća izložba slovenskog Etnografskog muzeja iz Ljubljane, predstavljena u digitalnom obliku na stranicama zagrebačkog Etnografskog muzeja, naziva “Kjer so čeble doma”. Film o uzgoju pčela na pčelarskoj farmi Mihaljević med svojevrstan je *case study* koji se nadovezuje u obliku audiovizualne forme na izložbom započeto i otvoreno istraživačko pitanje o suvremenom pčelarstvu. Istraživački je fokus na načinu pčelarenja u obitelji Mihaljević, ali istovremeno obuhvaća i širi kontekst približavajući gledateljima stanje pčelarstva u svijetu danas te sam život pčela. Film je sniman u Konščici, malenom mjestu nedaleko grada Samobora. Pčelarsku farmu Mihaljević med utemeljio je 1959. godine Ante Mihaljević. Radinost i briga oko pčela, proizvodnja meda i njegova prodaja ostale su i slijedeću generaciju unutar obitelji te su djelatnost nastavili i proširili njegovi sinovi Miroslav i Ivan Mihaljević. Kazivač na filmu je Ivan Mihaljević, snimatelji Franka Telebuh i Grgur Žučko, a film, u trajanju od gotovo 14 minuta, ostvaren je u produkciji Etnografskoga muzeja .

Željka Petrović Osmak diplomirala je etnologiju i pedagogiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (2003.), te magistrirala na istom fakultetu pri Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju s temom Zbirka glazbala u Etnografskom muzeju (2011.). Radi u Etnografskom muzeju u Zagrebu kao muzejska savjetnica i voditeljica nekoliko muzejskih zbirki. Od 2004. do 2012.

godine radila je kao voditeljica Zavičajnog muzeja Donja Kupčina, u kojem je realizirala izložbene postavbe, pokrenula muzejsku obnovu, organizirala koncerte i edukativne programe te snimila jedan etnografski film. Uz brigu o zbirkama i radu na izložbama, objavljuje radove u domaćim i stranim stručnim i znanstvenim publikacijama, članica je uredništva monografije 50 godina Hrvatskog etnološkog društva: 1959. – 2009., autorica kataloga Zbirke glazbala te urednica i jedna od autorica tekstova u nekoliko kataloga izložbi. Godine 2017. samostalno je realizirala projekt digitalizacije S hrvatskom tradicijskom glazbenom baštinom u svijet – digitalizacija i prezentacija Zbirke glazbala financiran od strane Ministarstva kulture i medija RH. Od 2018. do 2022. godine radila je kao glavna urednica časopisa Etnološka istraživanja / Ethnological Research, a od 2021. godine članica je znanstvenog odbora časopisa Ethnologies, u izdanju Canadian Folklore Studiesa. Dugogodišnja je članica Hrvatskog etnološkog društva, a od 2021. godine i predsjednica Društva, te je članica ICOM AIMA (International Association of Agricultural Museums).

Naslov: Jugglers

Trajanje: 42 min

Godina produkcije: 2015. (snimano 2014.)

Autorica: Julie Høj Thomsen

Produkcija/Kamera/Montaža: Julie Høj Thomsen

Mladi ulični umjetnik iz Hondurasa Alexander putuje Srednjom Amerikom i zarađuje za život nastupajući na javnim mjestima. Putujući Gvatemalom, Alexander prima vijest da je jedan od njegovih najboljih prijatelja “El Waico” ubijen u njihovu rodnom gradu, glavnom gradu Hondurasa Tegucigalpi. Film prati Alexanderovo putovanje od Guatemala Cityja do Tegucigalpe i njegovu potragu za odgovorima na ubojstvo prijatelja. Kroz Alexanderovo putovanje film istražuje društvene uvjete nasilja, političkog progona i nekažnjivosti, koji dominiraju honduraškim društvom otkako je državnim udarom 2009. godine smijenjen demokratski izabrani predsjednik Manuel Zelaya. Suočen s realnošću ekonomske krize te nasilnog progona mladih ljudi i političke opozicije, Alexander je ponovno prisiljen napustiti svoju zemlju u potrazi za boljom i sigurnijom budućnošću u susjednoj Gvatemali. Film *Jugglers* prvi je film autorice Julie Høj Thomsen, koja je magistrirala u području vizualne antropologije pri Odjelu za društvene znanosti Sveučilišta u Manchesteru.

Film je premijerno prikazan na SEF festivalu 2016. godine kada su ga je stručni žiri (u sastavu dr. sc. Tanja Bukovčan i dr. sc. Tomislav Pletenac sa Sveučilišta u Zagrebu te redatelj Ivan Ramljak) proglasio pobjedničkim zbog njegove cjelovitosti, pričanja priče i prezentiranja različitih perspektiva.

Naslov: Questa son mi, mi son boumbara

Trajanje: 15:36

Godina produkcije: 2014.

Produkcija: Centar za nematerijalnu kulturu Istre Etnografskog muzeja Istre-Centro per la cultura immateriale dell'Istria del Museo Etnografico dell'Istria

Režija/Autori: Mario Buletić i Nuša Hauser

Kamera: Mario Buletić i Nuša Hauser

Montaža/Supervizija: Matija Debeljuh

Videoportret Egle Cetine rezultat je terenskog dokumentiranja jedne od najaktivnijih izvođačica vodnjanskih bassa, vokalnog oblika dvoglasja tijesnih intervala Istre pripadnika talijanskog govornog područja u Vodnjanu. Terenska se dokumentacija usmjerila k upoznavanju same izvođačice i njezina odnosa prema praksi/tradiciji izvođenja spomenutog glazbenog fenomena i njegove živosti. Ambijenti u kojima smo potražili odgovore jesu njezini privatni (intimni) prostori odrastanja i osobe koje su obilježile njezin put od Vodnjana do nedavnog odlaska iz te zajednice uvjetovanog životnim okolnostima. Jedan od bitnih ciljeva jest upozoriti na potrebu promišljanja živosti tradicije kao manifestacije kulturnog identiteta u zatvorenom okviru preciznih odrednica Zajednice Talijana u Vodnjanu.

Mario Buletić diplomirao je etnologiju na Sveučilištu u Padovi 2004. godine, a 2007. završava poslijediplomske master studije iz etnografskog istraživanja, antropološke teorije i međukulturnih odnosa na Autonomnom sveučilištu u Barceloni. Od 2009. godine radi kao kustos u Etnografskom muzeju Istre / Museo etnografico dell'Istria.

Nuša Hauser muzikologinja je i viša kustosica dokumentaristica. Fokus znanstvenog interesa usmjerava ka glazbeno-antropološkom istraživanju tradicijskih glazbenih fenomena Istre, (re)konstrukcije identiteta, odnosa kulture

i političkih ideologija, kao i tema s područja muzejske dokumentacije. Suraduje s Etnografskim muzejom Istre i Istarskom županijom na provedbi osnivanja Centra za nematerijalnu kulturu Istre Etnografskog muzeja Istre, gdje je i zaposlena od 2011. godine. Pri Sveučilišnoj knjižnici Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli niz je godina obrađivala građu iz ostavštine skladatelja Antonija Smareglie. Diplomirala je pri Odjelu povijesti glazbe i vizualnih umjetnosti Sveučilišta u Padovi. Autorica je niza stručnih i znanstvenih publikacija i radova, a rezultate svojih istraživanja redovno predstavlja na međunarodnim konferencijama u zemlji i inozemstvu.